

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 170

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna petstvarica (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 18 "
za trikrat . . . " 20 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petstvarica po 18 vin.

Poslano:

enostolpna petstvarica po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredni dodatki in prazniški, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vornik red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi so ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Dualizem, trializem ali?

Pod zgorajšnjim naslovom je nedavno razmotrival koroški poslanec Dobernik v listu »Freie Stimmen« naše notranje politično vprašanje, ki se suče okoli bodočega preustroja avstro-ogrske monarhije. Dobernik priznava, da so zahteve po državopravni preosnovi silne in opozarja radi tega Nemce, da je njih dolžnost kot »združujoči in posredujoči element« v Avstriji resno baviti se s tem problemom. Toda kako? Predvsem je treba razumeti sedanje politično stanje, t. j. dualizem in njegov pomen za Nemce in Madjare, kajti šele na tej spoznavi je mogoča časa primerna državopravna preosnova.

Dobernik razvija v glavnem sledeče misli: Dualizem je provzročil v monarhiji veliko kriz; toda kljub vsem viharjem se stoji in ravno v sedanjem času se pri nas, kakor na Ogrskem širi tendenca po zbližanju. Glasovi »proč od Avstrije« in »proč od Ogrske« pojema, nasprotno pa se vedno bolj povdarja vzajemnost interesov (nemških in madjarskih). Najnovejši dogodki kažejo, da more monarhija samo kot dualistični faktor ostati v zvezi z Nemčijo in Italijo in da edino (?) kot dualistična država s skupno armado in mornarico v evropskem koncertu kaj velja. Nato navaja znana stajerska poslanca Kaiserfelda in Carnerija, ki sta bila goreča zagovornika dualizma, vendar v njem edino oporo proti tendencam slovanskih federalistov. Te motive naj si tudi danes alpski Nemci obdrže pred očmi, kajti njih pozicija napram Jugoslovanom in ob Adriji je v ozki zvezi z usodo sedanje vladne oblike.

S tega stališča se morajo Nemci in Madjari lotiti perečega vprašanja: je li dualizem zmožen časa primerne razvoja, ki naj bi zadovoljil ostale narode. Hegemonija obeh vladajočih narodov, ki je pogoj obstoja dualistične vladne oblike, se krši, vsled česar se mora dualistična stavba postaviti na nove temelje. Trializem, ki hoče združiti avstrijske Jugoslovane, ni sicer nič novega, vendar mu daje današnje stanje Bosne stvarno podlago, dogodki na Balkanu pa silnejši razmah. Temu je treba priti čim preje do živega in sicer tako, da se Bosna

tesneje priklene k monarhiji ter se ji da možnost govoriti tudi o skupnih zadevah monarhije. Delegacije bo treba tedaj nadomestiti s centralnim parlamentom, kaj drugega je nemogoče.

Dobernik ve, da so Madjari malo dovzetni za take »krivoverske« nauke, pa jih zato plaši s panslavizmom, ki mu morejo uiti le v zvezi z Nemci. Madjari morajo svojo politiko napram Hrvatom kmalu premeniti, kajti sedanji nevarni položaj na jugu, zlasti v Dalmaciji, so oni zakrivali. Zato je naloga Nemcev, pojasniti Madjarom, da je obstoj dualizma sicer predpogoj monarhije kot velesile, da ga pa v sedanji obliki ni mogoče vzdržati, marveč ga bo treba preosnovati.

Dobernik torej jasno priznava, da je sedanji vladni sistem, ki so ga modri nemški liberalci v zvezi z Madjari skovali le za to, da bi potlačili Slovence, zlasti pa Jugoslovane, za naprej nemogoč. Po 46 letih so se tedaj začeli Nemci zavedati, da manjšina ne more vladati večine in da Avstroogrska ne more voditi protislovanske politike, ker je to proti čutilom večine njenih državljanov. Seveda je pa Dobrnikovo politično zdravilo le polovičarsko, kajti zanj je reformirani dualizem, ki bo tudi vnaprej zagotovil nemško in madjarsko hegemonijo nad Slovani, aksiom. Še več! On celo trdi, da si more monarhija le kot dualistični faktor z enotno armado obdržati veljavo v Evropi (sedanja balkanska kriza priča ravno o nasprotnem!) in da je trializem proti interesom monarhije in dinastije, ker bi bilo težko vse tri dele monarhije držati skupaj.

Najlažji in najenostavnejši argument, da se nasprotnika pobije, je pač ta, da se ga proglasi za nevarnega, sovražnega državi in dinastiji. To delajo posebno gotovi ljudje. Proti interesom monarhije in krone je potemtakem, če se priznajo vsem njenim narodom enake pravice, kajti potem se jih bo lotila taka neutешljiva centrifugalna sila, da bo v nevarnosti obstoj države. Zato smejo uživati vse pravice in privilegije le Nemci in Madjari. To pa je seveda v korist monarhije! Država so potemtakem le Nemci in Madjari, vsi drugi smo heloti, pare. Dokler bodo vladali v gotovem delu avstrijske javnosti taki »turški« nazorji o državi in bodo celo ugledni nemški politiki javno zastopali načelo, da je »Avstrija dol-

žna preprečiti razvitek svojih Jugoslovanov, ker to zahtevajo interesi nemškega nacionalizma in njegovega bodočega gospostva ob Adriji, dotlej je notranji mir v monarhiji izključen. Iz tega se lahko vidi, kje so pravi sovražniki Avstrije — zveze različnih narodov. Monarhiji ni treba nobenega umetnega »lepa«, ki bi držal njene raznojezične narode skupaj, kajti ti sami, predvsem pa mikatoliški Jugoslovani, jo občutimo kot svojo življenjsko potrebo in poročstvo za svobodni narodni razvoj poleg velikih izključno narodnih velesil. Najmanj sposobna snov za takšen »lep« so pa ravno Nemci, čeravno Dobernik to z vso strogostjo trdi; saj je znana dogma vseh nem. nacionalnih strank, tudi tistih, ki še niso pozabile na svoje avstrijstvo, ki se glasi: »Österreich wird deutsch sein oder es wird nicht sein« — »Avstrija bo nemška ali pa je ne bo!«

Balkanska kriza v luči Angležev.

(Od našega londonskega dopisnika.)

London, 10. maja 1913.

V inozemstvu kajpada presoja jo balkansko krizo, ki je zdaj v precejšnjem delu — še ne vsa — pri kraju, precej drugače, nego bi radi dopovedali nemški židovski listi, ki v Avstriji ali Ogrski izhajajo. Ti so hlastno pobirali vsako malenkost, zlasti iz angleških listov, če se jim je zdela všč, a zamolčali cele knjige tistega, kar jim ni bilo po godu, predvsem pa seveda tisto, kar je bilo pisano na njihov naslov. Nekak resume inozemskega mnenja o celi dosedanji krizi podaja današnja londonska »Morning Post«. Članek je zanimiv in za presojevanje javnega mnenja o balkanskem vprašanju v Angliji karakterističen. Napisal ga je nek »diplomatski dopisnik« omenjenega uglednega lista ter se glasi v prevodu:

Kadar se perijodično pojavljajo v nem. avstr. listih brzojavke, ki obveščajo svet, da vlada v Avstro-Ogrski velika razburjenost zбоk stvari, ki ostali svet puščajo hladni, ali izjavljajo, da je bil kak avstroogrski konzul umor-

jen, sesekan na kosce, oropan svoja prostosti ali prav navsezadnje vsaj iztiran; ali če se pripovedi o trpinčenju Albancev iznenada propagirajo v trenutku, ko se zdi, da se išče prepričanje južnimi sosedi, se mora angleškemu ljudstvu odpustiti, ako sumi, da tiči za tem kak nepoznan načrt, in sklepa, da bi bila, če bi tega ne bilo, balkanska kriza mnogo manj nevarna in brzokone zdaj že poravnana. Pa krize minevajo in utisi ostanejo. In važno je, da utisi niso zapeljujoči, ker še nadalje vplivajo na mnenja in dejanja v drugih okoliščinah. Kakšna je bila tedaj — če se sodi nepristransko — vloga Avstro-Ogrske tekom balkanske krize?

Avstro-Ogrska je edina velesila brez kolonij. Rusija, to je res, tudi nima kolonij v navadnem pomenu besede, a ona ima prostrana ozemlja v Aziji, ki ji dajo več nego dovolj prostora za razvoj. Avstro-Ogrska si je vedno mislila: »Balkan bo moja kolonija.« Tak je bil nkratko pomen avstrijskega kolonizatorskega imperializma.

Imperialistična tendenca se je morala boriti s tremi zaprekami, kojih dve sta bili zunanji, mejtem ko je bila tretja notranja. Zunanji zapreki sta bili Rusija, ki je šla za tem, da se balkanski narodi osamosvoje in pomnože s turškimi teritoriji, kjer bivajo slovanska plemena, kar bi tvorilo seveda novo oviro avstroogrski ekspanzivi. Druga ovira je prišla od odpora balkanskih držav samih. Tretja ovira je bila notranja ter je izvirala iz sestave in konstitucionalne konstrukcije Avstro-Ogrske same. Odkar je Avstro-Ogrska izgubila Italijo in prvenstvo v Nemčiji, so ustanovili avstrijski državniki svojo moč na vzdrževanju ravnotežja med madjarskim plemenom v Ogrski in nemškim v Avstriji. To je bilo, kar se imenuje dualni sistem, ki pomeni, da vladajo Nemci in Ogrji nad slovanskimi narodi monarhije ter jih drže v nekaki podrejenosti. A tako Nemci kakor Madjari so v manjšini, če se jih primerja z nemadjarskimi in nenemškimi narodi tozadevnih polovic dualne monarhije, in Nemci in Madjari so v manjšini v primeri s slovanskimi prebivalci monarhije kot celote. Zбоk tega so se Nemci kakor Madjari skušali ustavljati imperializmu, ki je imel namen uteseliti še več slovanskih zemlja v svoje vladarstvo. To je bil vzrok upiranja Nemcev in Madjarov proti okupaciji slovanskih provinc Bosne in Hercegovine po berlinskem kongresu.

LISTEK.

Pred porotno sodbo . . .

Poslušajte, kaj me je vse zadelo na moje stare dni! . . .

»Boga se boji, oštarije in sodnije se pa ogibaj,« mi je polagal na srce moj rajni oče.

Ne rečem, da sem se v življenju vedno bal Boga, kot bi bilo potreba, tudi oštarij in kavaren bi bilo bolje, ako bi se bil nekoliko več izogibal, tretjo zapoved pokojnega očeta sem pa izpolnjeval tako vestno, da poznam sodnijske obravnave samo iz »Slovenčevih« poročil in, ako bi imel na cesti srečati berača ali sodnika, zavijem takoj v stransko ulico.

Vendar se mi je prigodilo na moje stare dni, da sem moral stati pred porotno sodbo.

To je pa bilo takole:

Nekega veselega pomladanskega jutra je prišel k meni človek, ki je imel strašno resen obraz, tako resen, da mi je mrzlo pretresel kosti, ko sem ga zagledal. Iz skrbno zaprte mape je vzel polo najslabšega in z zelo zanikerno pisavo počekane papirja, ga položil z resnim molkom predmne ter zopet odšel tiho kot duh, ki je prišel oznanjat nesrečo.

Pogledam na papir, berem in berem, a ne razumem ničesar. Vidim samo, da je

veliko števil in mnogo paragrafov, številka se veže s številko in paragraf se sklicuje na drugi paragraf, jaz se pa mučim celo predpoldne, da bi spoznal, katera številka in kateri paragraf sta navsezadnje prava in veljavna.

Popoldne vtaknem papir v hlačni žep ter grem v uredništvo naravnost h glavnemu uredniku.

»Slavni gospod urednik! Vi se razumete na vse pisarije sveta, razložite mi torej, kaj pomenijo te številke in ti paragrafi?«

Urednik razgrne papir in — razumel ga je takoj! Obraz mu postane silno resen; reče mi z žalostnim glasom:

»Ta papir govori, da ste klicani na krvavo sodbo in imeli boste hudo mujo! Ske-sajte se svojih grehov in poiščite si dobrega advokata, kajti, ako vam advokat ne pomore, je ni za vas pomoči na svetu.«

Nato se odpravim s težkim srcem po mestu ter obhodim vse advokate od prvega do zadnjega, toda nobeden se ni hotel lotiti težke stvari, kajti obdolžen sem bil na dotičnem papirju, da imam premalo spoštovanja do »evropskega koncerta«.

Eden je rekel, da spada ta zadeva pred obrtno sodišče, toda on takih reči ne zastopa, drugi je izjavil odločno, da ne prevzame načeloma nobenih zadev, ki se tičejo umetnikov in godev, tretji me je samo pogledal nekako sumljivo, potem pa dejal,

da je preveč zaposlen in nima časa. Namé je pa naredilo utis, da se mu nisem zdel »tehten« dovolj.

Tako sem preromal celo mesto od Glavnega trga, kjer se blešče na marmornatih ploščah zlati napis, pa do tiste ulice gori pod gradom, o kateri še ni sklepal naš slavni občinski svet, po katerem slovenskem duševnem velikanu bi jo krstil, ljudstvo samo ji je pa dalo ime, katero si tukaj zapisati ne upam. Tudi tam je na neki hiši visela lesena črna tablica, a na nji je bilo zapisano s kredo, da stanuje notri mož, ki »iz pravd kuje rumenjake«. Toda tudi tam sem potrkal zastoj.

Ves obupan sem šel zvečer v oštarijo k »pohanemu kostrunčku« potožit krčmarju svoje gorje.

Toda on je vedel dober svet:

»Tam na oni strani grabna stanuje dr. Kozjemolža, ki po predmetnih oštarijah navdušuje ljudi za vse dobro in blago ter se pripravlja za ulogo slovenskega pravaka, zato, ker mu ljudje ne zaupajo več nobene pravde, ker vsako zgubi. Ako te ne reši on, kdo drugi te tudi ne bo!«

Dr. Kozjemolža je bil res pripravljen, da me podpira v groznem boju in s tem edinim zaveznikom ob strani sem šel na težko pot.

Prišel sem v veliko in krasno palačo, kjer kraljuje boginja pravice in kamor zahajajo samo sodniki, zagovorniki pravice,

pa razni nesrečni ljudje. Trepetal sem na vseh udih svojega telesa, da mi skoraj ni bilo mogoče stati na nogah in bi se bil zgrudil na tla, ako bi mi postrežljivi sodnijski sluga Auschterschlietzeck iz posebne prijaznosti ne bil prinesel stola.

Pred mano so pa sedeli strogi sodniki: dvanaest po številu, iz poštenega meščanskega stanu, ki se dobro razumejo na krivico in pravico iz lastnih izkušenj, ter še trije cesarski sodniki povrhu, ki so se učili cesarskih postav iz debelih bukev, in najstrašnejši državni pravdnik, ki tehta ljudem jetra in obisti.

Vsi so se pripravili skrbno in vestno, da bi dobro in po pravici sodili mojo zadevo. Gospod državni pravdnik je prelistaval debele paragrafne knjige cel večer in celo jutro, da ni šel zvečer niti v kavarno čitat »Die Deutsche Wacht«. Gospod nadsodnik dr. Hermengild Dudelsack je stopil na poti v sodnijo mimogrede v restavracijo k »Rinocerosu« ter zaužil porcijo segedinskega guljaša in vrček puntigamskega piva, da bi imel v sodniji bolj resen nastop.

V dolgi vrsti so sedeli častitljivi možje porotni sodniki: Vrabec, Strnad, Kalin, Slavec, Penica, Stržek, Ščinkovec, Škrjanec, Detel, Kos, Šoja in Brglez.

Gospod Vrabec je bil po poklicu krčmar ter je v svoji hišici doli v Blatnem grabnu rad postregel z čuliazem in z

To je tudi vzrok, zakaj se vojaški imperialistični stranki v Avstriji doslej še ni posrečilo merodajne kroge naginiti do rešitve balkanskega vprašanja v zmislu teh teženj in v dosegu proste poti dol do Soluna. Vsaka taka osvojitve bi se končala s porušenjem dualnega sistema, to je, madjarsko-nemškega ravnotežja, na katerem je bilo položeno vladanje poslednjih 46 let. Kaj takega pa bi tudi prisililo Rusijo do intervencije v prilog balkanskim Slovanom. Nadaljnje vprašanje, ali bi bila potem Nemčija še zvesta zavezničica Avstrije ali se nemara ne bi pogodila z Rusijo, je poleg tega vedno najmerodajnejši faktorjem v Avstro-Ogrski na misli.

Ko je lansko jesen izbruhnila balkanska vojna, je bila zбоk tega situacija Avstro-Ogrske spriču delovanja teh zaprek na stari impulz k kolonizaciji zelo negotova. Dve politiki sta se videli mogoči in vsaka je imela svoje privržence. Ena je bila okupirati Sandžak Novibazar — koridor, ki vodi iz Bosne na Balkan, ki ga je grof Aehrenthal leta 1908. opustil — ter si zagotoviti pot do Soluna, in to celo na nevarnost, da bi se bilo treba bojevati proti balkanskim državam in Rusiji. Druga politika je bila, nastopiti blagodušno napram Srbiji in balkanski ligi, reči: »Bog vas blagoslovi, otroci!« pa biti pripravljen ustaviti Turke, kadar bi bila srbiska armada poražena, da ne bi Srbije okupirali. Vzprijeli so to drugo politiko. Ta pot je bila manj riskantna in avstrijska diplomacija pa na način in vseh vrat za seboj zaprla, marveč si je na najugodnejši način zagotovila možnost, da prevzame protektorat nad Srbijo. Ne bi je pa bili nikdar sprejeli, da bi na Dunaju in v Budimpešti kdaj sumili, da Turki sploh ne bodo premagali Srbov. Kakor hitro je izbruhnila vojna, je avstroogrška diplomacija vse ukrenila, da Srbe eventualno pred Turčijo reši in Srbijo vzame pod svoje okrilje. Bitka pri Kumanovem pa je seveda izpodnesla vsemu temu temelj.

Bojevitá stranka pa ni izgubila vseh nad, da reši situacijo v prilog stari avstrijski ideji. Povest o umoru in pohabljenju konzula Prohaske pustimo pri miru. Ko se je mirovna konferenca zbrala v Londonu in so poslani prišli svoje seje, je naredila bojevitá stranka zdaj edino še mogoči poizkus v zmislu svojega načrta. Ustvari naj se velika Albanija kot protitežje Avstriji nasproti Srbiji. To se je le deloma moglo doseči. Ruska opozicija je preprečila ustanovitev velike Albanije in treba je bilo žrtvovati severoalbanske okraje okrog Prizrena in Peči toliko rajši, ker bivajo tam moslemski Albanci. Radi Djakovega je bil boj, ker biva tam več rimskokatoliških Albancev. Ker pa je avstroogrška diplomacija končno odnehala od Djakovice, je vztrajala na tem, da mora Skader postati albanski. Padec Skadra je bil zato hud udarec za Avstro-Ogrsko in ko se je poročalo, da se je Esad paša s svojo vojsko proglasil albanskim kraljem, se je avstroogrška vlada pripravila na najenergičnejše korake.

Ostale velesile niso ničesar vedele o Albaniji, izvzemši Italijo, ki ima svoje interese na jugu in ki bi se utegnili dati odkupiti, da se ne bi vmešavala v avstrijsko intervencijo na severu in na severovzhodu. Od petero poslanikov, ki so se s Sir Greyom zbrali v Londonu h konferenci, bržkone nikdo ni kdaj

proučeval albanski zemljevid, preden se je konferenca začela. Avstroogrski poslanik grof Mennsdorf menda tudi ni bil na boljem nego njegovi kolegi, pa dunajsko zunanje ministrstvo mu je dalo na pomoč svojega najboljšega strokovnjaka g. Ippena in v početku mirovne konference drugega balkanskega izvedenca generala bar. Giessla, prejšnjega vojaškega atašea v Carigradu in sedanjega avstroogrškega poslanika na Cetinju. G. Ippen ni samo postavil grofa Mennsdorfa »v sedlo«, marveč je tudi vladal zborovanjem veleposlanikov glede detajlov pri določevanju albanske meje. Dasi mu ni bilo mogoče premagati rusko-srbski odpor proti ustvaritvi velike Albanije, je vseeno znal doseči mejo na Avstriji koristen način. To se je storilo v nadi, da se avtonomna Albanija organizira tako, da ne bi bila avstrijskim interesom v škodo. Misel, da bi se mohamedanski Albanci kakor Esad paša utegnili narediti gospodarja dežele, je radi tega v Avstriji zelo slabo vplivala. Pa neka stara pogodba, ki tvori del trozveze, obligira Avstrijo, da se prej sporazumi z Italijo, preden intervenira v katerem koli delu Albanije. Z Dunaja so pošiljali brzoglavke v Rim, pozivljajoč Italijo, da se pridruži ekspediciji proti Črnogorcem v Skadru in Esad paši v Tirani. Znano je, da se Italija ni strinjala s tem, da bi se pridružila Avstriji na severu, marveč je nasvetovala okupirati Valono in del južnoalbanske obale, mejtem ko bi Avstrija šla po svojih poslih. Okupacija Valone po Italiji bi pomenila, da bi Italija mogla zapreti Otrantsko ožino, kadar bi se ji zljubilo, ter bi mogla odrezati avstrijsko brodovje od Sredozemskega morja lažje, nego bi angleško brodovje moglo zapreti Rokavski preliv s tem, da bi razpostavila svojo moč na črti od Newhavena do Dieppe. Razdalja od Punte del Sapone ob južnoitalijanski obali do Valonskega zaliva ne znaša več nego 40 milj. Pa v svojem prizadevanju zagotoviti, da ne bi Esad paša v Albaniji zmešal načrtov avstroogrške diplomacije, je bila avstrijska diplomacija v prvem trenutku pripravljena zapreti svoje oči proti bodočim nevarnostim ter dati Italiji prosto roko. Nato se je Črnagora odločila izprazniti Skader in se je položaj s tem zopet popolnoma izpremenil. Izkazalo se je tudi, da je Esad paša neofenziven in povod za avstrijsko vojaško intervencijo je izginil. Okupacija Skadra po mednarodnih četah bo za trenutno preprečila separatno avstrijsko akcijo in velesile bodo imele časa, da si dobro ogledajo položaj.

Stroški mobilizacije v Avstriji proti Rusiji, Srbiji in Črnigori, ki je trajala tekom zime, se računajo na približno 960 milijonov kron. Ta izdelek ni malenkost za državo, ki ima državno finančno vprašanje neurejeno in koje kredit na tujih trgih ni trden. Izgube, ki jih je vtrpela kupčija in industrija zбоk mobilizacije in ponovnih vojnih panik, se ne dajo preračunati, trdi pa se, da so dvakrat tako velike kot vsota, izdana za mobilizacijo. To je debitna stran zimske krize. Kreditni strani še ni mogoče dognati, ker bo trajalo nekaj časa, da se učinki krize na Avstro-Ogrsko samo pokažejo in razvijajo. Največji dobiček bi pač bil, če bi tekom krize zadobljene izkušnje naglne avstroogrške državnike do tega, da bi spoznali, da je potrebno preduriti doma politični sistem.

(Ta članek objavljamo, da zabeležimo kot kronisti mnene angleške javnosti o balkanski krizi, kolikor se tiče Avstro-Ogrske. Angleži pač ne morejo kati državi zameriti to, kar »Morning Post« imenuje »kolonizatoričen« imperializem, ker so Angleži v tem zmislu pač najbolj imperialistični narod na svetu. Marsikatera stvar v tem članku je dobra, dispozicija naše diplomacije pred izbruhom vojske je točno zadeta, tudi nadaljnji razvoj zelo interesanten, marsikaj je pa seveda tudi tendenciozno, koristno pa je, če smo Avstrijci informirani o vsem važnejšem, kar se o nas piše. Zelo veliko izrazov smo morali zelo omiliti in marsikaj izpustiti. Opomba uredn.)

Socialnodemokratski velekapital.

Kakšen bo bodoči socialnodemokratski državni red, o katerem tudi naši naivni rdečkarji radi sanjajo, o tem priča sedaj štrajk steklarjev socialnodemokratske tovarne v Albiju na severnem Francoskem. List socialističnih konsumnih društev »Der Konsumverein« slika v svoji najnovejši številki razmere v imenovani tovarni sledeče:

Podjetje se je ustanovilo leta 1896 v obliki akcijske družbe. Delnice so bile v rokah socialističnih delavskih društev in zadrug. Samo strokovno društvo steklarjev v Albiju jih je imelo malo manj kot dve tretjini in je tudi prevzelo vodstvo v delavnicah. Dve tretjini članov upravnega sveta je bilo organiziranih delavcev. Ta reč je bila torej popolnoma v duhu socialnodemokratskega ideala, ki hoče, da bi bil delavec obenem podjetnik. Sedaj pa poslušajte. Ravno to idealno življenje v delavski tovarni v Albiju pa obsoja neki O. P. v listu »Der Konsumverein«. Pravi, da je tak način produkcije popolnoma napačen, »ker niso imeli akcionarji nobene moči in je upravni svet v določbah glede plače lahko ves dobiček porabil.« Iz teh besed sledi, da je tudi avstrijskemu rdečkarju O. P. več za dobiček akcionarjev kot pa za blagostanje delavcev. Isti O. P. pravi dalje, da je steklarsko podjetje v Albiju začelo polagoma propadati, in sicer radi prevelikih investicij, konkurence, posebno pa radi nediscipline delavcev. Ker je prevzel naposled tehniško vodstvo tovarne neki inženir in začel z regulacijo o delavskih mezd, je nevolja delavstva rasla od dne do dne in konec koncev je bil — štrajk.

Po mnenju sodruga O. P. je današnja organizacija rdeče tovarne v Albiju nevarna za podjetje samo, in sicer radi tega, ker imajo pri njem glavno besedo delavci. Zato se mora podjetje preosnovati. Zastopstvo delavcev v upravnem svetu se mora zmanjšati, zastopstvo akcionarjev pa zvišati. Akcionarjem, ki dosedaj niso dobivali obresti, se morajo iste priznati; najmanj četrtina dobička mora v rezervni fond, polovica dobička pa naj se porabi za uredbe obrata. Delavcev se ta sodrug ni prav nič spomnil, in jim hoče vzeti ves dobiček, ki so ga dosedaj imeli pri podjetju. Toda kljub temu bodo še razni sodrugi vpili, da so proti kapitalistom, proti akcionarjem itd., čeprav celo v svojem listu »Der Konsumverein« ravno nasprotno pišejo. Seveda, masa takih spisov svojih voditeljev ne dobi v roke — — —

Krščanstvo in islam v azijski Turčiji.

Na Balkanu so krščanski narodi, izvzemši bosansko plemstvo in večino Albancev, ohranili svojo vero; tu so bili osmani vedno le maloštevilni vladajoči element. Drugače stoji stvari v Aziji; ondi se je naselila masa turškega naroda. Turki so tu večinoma mali kmetje in živinorejci.

Mohamedanci.

V azijski Turčiji je 13 milijonov mohamedancev, to je 73 odstotkov celokupnega prebivalstva. Od tega pa je le 43 odstotkov pravih Turkov, ostalih 30 odstotkov tvorijo Kurdi, Arabci, Sirci ali Turkmeni, oziroma Perzijci.

Dasi razkolni Grki v novejšem času na zapadni strani Male Azije od obali sem vedno bolj pritiskajo v notranjost, znaša vendar mohamedansko prebivalstvo v posameznih sandžakih obeh vilajetov, ki prideta tu v poštev, večinoma nad 80 odstotkov. Samo sandžaka Karassi in Ertoğrul v vilajetu Chodavendikar imata samo po 72, oziroma 79 odstotkov mohamedanskega prebivalstva. Nizka mohamedanska kvota smirnskega in bruskega sandžaka (56, oziroma 68 odstotkov) gre na račun obeh velikih glavnih mest (Smirne in Brusse). Mutesariflik Kale Sultanie, pokrajina stare Troje, ima še 82 odstotkov mohamedanskega prebivalstva, medtem ko znaša kvota v azijskem delu carigrajskega vilajeta in sosednega (na vzhodu) mutesariflika Ismid samo 61, oziroma 58 odstotkov.

Najmanj mohamedancev — 8 odstotkov — je seveda v »vilajetu otokov Belega morja«, to je v vilajetu egejskih otokov, kjer prebivajo skoro sami Grki.

Notranja gorska planota, kakor tudi severne in južne primorske pokrajine Male Azije, vilajeti Kastamuni, Angora in Konia so popolnoma mohamedanski. V Kastamuni in Koniji je 97, oziroma 91 odstotkov mohamedancev. V vilajetu Angora, na čegar vzhodu so naseljeni Armenci, tvori mohamedansko prebivalstvo vendar še 87 odstotkov. Dalje proti vzhodu je mohamedansko prebivalstvo redkejšo, ker se je tu armensko prebivalstvo trdovratno upiralo islamu. Kljub temu so mohamedanci tudi tukaj v večini in položaj Armencev postaja vsled neprestanega izseljevanja armenskih kristjanov vedno slabši. Pripadnikov islama je v armenskih provincih v vilajetih: Sivas 78 %, Erzerum 77 %, Mamuret-ul-Azis 88 %, Diarbekr 69 %, Bitlis 64 % in v vilajetu Van 56 % vsega prebivalstva. V vilajetu Trapezunt je okrog 740.000 (78 %) mohamedancev. V mutesarifliku Sor je med 100.000 prebivalci 99 % mohamedancev. V vilajetu Mossul, Bagdad, Basra in Aleppo pripada islamu 83, oziroma 93, 99 in 41 odstotkov prebivalstva. V sirskih vilajetih Beirut in Sirija je samo 40, oziroma 62 odstotkov mohamedancev. V privilegirani provinci libanonski živi med 200 tisoč prebivalci le 12.800 mohamedancev. Jeruzalemski mutesariflik ima tri četrtine mohamedanskega prebivalstva, arabske pokrajine so skoro čisto mohamedanske.

Druzi.

Druzi v Siriji, katerih je okrog 132.000 duš, so mohamedanska sekta, katere ustanovitelj Darazi je bil začasa vlade Fatimidov izgnan iz Egipta in se naselil v Siriji, kjer je našel mnogo privržencev.

Protestanti.

Od leta 1812. delujejo v Siriji tudi protestantski misijonarji iz Amerike. V Beirutu imajo svojo bogoslovnico in učiteljske. Fliegerjeve diakonise iz Kaiserswertha (okraj Düsseldorf) vodijo v Beirutu bolnišnico. Večje protestantske občine so

vampi, s pivom in s cvičkom, ter z drugimi rečmi vsakemu, kdor mu je imel s čim plačati.

Gospod Brglez je bil velik gospod, dobro znan z vsemi kuharicami celega mesta. Plezal je vedno po dimnikih ter imel pristop celo v dimnik deželnege predsednika, vojaškega načelnika in tudi gospoda pravdnika.

Gospod Detel je nabijal črevlje na kopita in mi je pred par tedni potempljal črevlje.

Gospod Kalin je bil klobasar v pravem pomenu besede, ker je prodajal klobase in prekajeno meso na voglu »Smrt Smail age Čengičeve« in »Essad paša Top-tanijeve« ulice, v veliko zadovoljnost gospodin in kuharic.

Gospod Slavce je prepeval otrokom v šoli načela abecednika in male računice ter še razne druge koristne reči.

Gospod Strnad je vsa večera čivkal po gostilnah o veliki politiki in o mednarodnem položaju ter je bil vpisan uradno kot zasebnik, ker se ni zasebno pečal z ničemer.

Gospod Šoja je bil imeniten gospod ter je nosil močno zaraščen obraz. Hodil je najraje na lov po gozdu in rad je kupoval ubite zajce pri trgovcu tam za vodo.

O gospodu Ščinkovcu se je vedelo samo to, da je hotel enkrat postati poslanec, sedaj pa seka gozde, žge kope in pro-

daja oglje v Trst, o politiki pa zatrjuje vsakemu, naj ga kdo vpraša ali ne, da naj jo vzame vrag.

Gospod Kos je pošten možak stare domače korenine, ki ima lepo kmetijo gori za Brinjevim hribom ter izporedi vsako leto par volčikov, ima dober spomin in pomni leta, kar so kdaj gospod povedali v cerkvi, ter je tudi naročen na »Domo-brana«.

O gospodu Penici je znano po celem mestu, da se suče po kancelijah, toda ne morem povedati natančno, kakšno službo ima; nosi vedno nove črevlje, hlače in nogavice in nikdar ne hodi v plačani obleki, ker plačuje načeloma vse šele, ko odloži.

Gospod Stržek je bil zavarovalni agent ter se je sukal neprenehoma okrog po deželi in zavaroval zoper vse: točo in ogenj, vnetje slepega črevesa in nesrečno ljubezen, pajčevino v želodcu in luknjo v žepu, poslaniški mandat in županski stolec.

Gospod Škerjanec je bil umetnik od nog do glave, razumel se je na gledišča od vseh strani, na petje in godbo, slikarstvo in kiparstvo, znal je vse ocenjevati, kakor mu je kdo naročil, ter pisati pesmi in povesti, sestavljati časnikarske anonse in reklamne tablice — od česa je pa živel pravzaprav, ni vedel povedati nikdo.

Taki gospodi so sedeli nad mano, da bi sodili po vesti in prepričanju moje pregreho.

Gospod državni pravdnik je vstal in začel z vzvišenimi besedami razlagati in dokazovati moj zločin.

Obdolžen sem, da imam premalo spoštovanja do »evropskega koncerta«. Ničesar hudega nisem storil in rekel nobene žal besede, toda na obrazu se mi pozna, da ni potrebnega spoštovanja v mojem srcu. »Spoštuj očeta in mater, je Bog zapovedal« — je začel gospod pravdnik — »tolikobolj moramo spoštovati »evropski koncert«, ki toliko skrbi za nas!« — Porotniki so pa pokimali njegovim besedam.

Potem je govoril dalje o godbi, ki tako razveseljuje človeška srca, omenil je devet angelskih zborov in tudi smrtno trobento, z eno besedo, poiskal je vse, da bi ganil in prepričal porotnike. Gospodje porotniki so pa medtem lahko zadremali drug za drugim, a pravda je šla dalje svojo pot.

Gospod sodnik me je vprašal z resnim glasom, če priznam svojo krivdo. Jaz pa pričenem zatrjevati z milimi besedami, da sem nedolžen kot lahov koš. V življenju sem imel vedno največje spoštovanje pred vsako godbo in pred vsakim godcem, pa naj bi jo tudi zagodel kakršnokoli. V mojih mladih dneh so prihajali redoma na sv. Jakoba dan k nam rezijanski godci

igrati za god mojega očeta, in jaz sem imel pred njimi tako spoštovanje, kot pred angelsko godbo. Kako torej, da bi sedaj tako nezvest postal spominu svoje mladosti?!

Nato je nastopil še moj zagovornik dr. Kozjemolza ter me pričel braniti. Rekel je, da ni res, da bi se z mojega obraza razodevala nesposljljivost do evropskih godcev, ampak imam že od narave tako nesposljljiv obraz. Za pričo naj se pokliče Urša, ki me je nesla h krstu, in Aleš, ki me je zibal, moj krstni in moj birmanski boter, in naštel je še celo vrsto drugih oseb. Naj se vsi pokličejo k pričevanju in slavno sodišče naj preloži zoper mene kazensko postopanje.

Potem je začel govoriti o »evropskem koncertu« ter se je drznil dokazovati, da njegova godba nikakor ni bila tako slavna, kakor jo je predstavljal gospod državni pravdnik. V Carigradu je doživel velik fiasko, kakor poročajo časniki. Celu veliki in slavni Bismark se je svojega časa bridko norčeval iz njega. Njegov boben je bil počen, fagot razbit, trompeta se ni vjemala s klarinetom itd.

Radi njegovega gostovanja v Carigradu naj se pokličejo kot priče: sultan Abdul Hamid, bivši vojni minister Nazim paša, katerega so ubili Mladoturki, Kiamil paša, ki je zbežal neznanu kam v Afriko. Kot strokovnjak v turških rečeh naj se zaslisi ranki Alešovec, ki je spisal »Vojsko

razen tega še v Damasku in Jeruzalemu. V Jeruzalemu ima svoj sedež anglikanski škof. Vsega vkup je prostetantov nekaj nad 80.000 duš.

Razkolni Grki

Žive večinoma ob morju in spadajo deloma pod carigradski patriarhat, ostali so pa podrejeni antiohijskemu (sedež v Damasku) in jeruzalemskemu patriarhu. Razkolnih Grkov je v vilajetih: Smirna 13%, Chodavendikjar 14% in v trapezuntskem 17%. V nekaterih posameznih sandžakih jih je nad 20%; tako jih je v smirnskem sandžaku 27%, v sandžaku Karassi (vilajet Brussa) 25%, v sandžaku Ič-Ili (vilajet Adona) 23% in v sandžakih Samsun (vilajet Trapezunt) in Karahissar (vilajet Sivas) 22, oziroma 27%. Vsega skupaj je v azijski Turčiji 1'6 milijona razkolnih Grkov.

Armensko-gregorijanska cerkev,

ki se imenuje po armenskem apostolu Gregoriju Kusravču, je od 4. stoletja neodvisna od grške cerkve. »Nadkatholikos« ima od leta 1441. svoj sedež zopet v samostanu Ečmiadsin v ruski guberniji Erivan. Gregorijanski Armenci imajo od 10. stoletja svojega »katholikos« tudi na otoku Aghtamar na južnovzhodnem delu Vanskega jezera, in od 15. stoletja v Sis, glavem mestu kofanskega sandžaka v vilajetu Adana; od leta 1311. imajo patriarha v Jeruzalemu in od leta 1461. tudi v Carigradu. Število vseh gregorijanskih Armencev v azijski Turčiji se ceni nekaj nad milijon duš.

Leta 1895. so fanatični mohamedanci poklali 70.000 Armencev in leta 1909. samo v adanskem vilajetu do 30.000. Razmeroma številni so Armenci danes le v zapadnih, severnih in vzhodnih pokrajinah Vanskega jezera. V sandžaku Van (v vilajetu enakega imena) tvorijo 44% in v sandžakih bitliškega vilajeta: Sert 28%, Bitlis 30%, Muč 42% in Gindj 19%; v vilajetu Erzerum jih je še 20%. V vilajetu Diarbekr znaša njih število samo še 12%, v vilajetu Mamuret-ül-Azis 11%, v vilajetu Sivas 12% in v vilajetih Angora in Trapezunt 9 in 4%.

Zedinjeni katoliški Armenci

imajo od leta 1742. svojega patriarha, čegar sedež je od leta 1867. v Carigradu. Pod katoliško-armenski patriarhat (Kilikija) spadajo nadškofije: Mardin (vilajet Diarbekr), Aleppo in Sivas ter škofije Brussa, Angora, Kaisarije, Adana, Maraš-Malatia, Charput, Diarbekr, Muš, Erzerum in Trapezunt. Papež Pij IX. je leta 1867. z bulo »Reversurus« uredil hierarhijo zedinjene armenske cerkve. Za zedinjenje ostalih Armencev z Rimom delujejo unitarci (armenski dominikanci) in mehitaristi.

Zedinjena grško-melitska cerkev

je nastala, ko sta se podvrgla antiohijski patriarh Atanazij IV. (leta 1686.) in aleksandrijski patriarh (leta 1713.); verniki te cerkve žive večinoma v Siriji in Egiptu. Od leta 1744. obstaja grško-melitski patriarhat Antiohija s sedežem v Damasku; podrejene so mu nadškofije Sur, Homs in Aleppo ter škofije Bosra, Akka, Said, Beirut-Džebail, Damask, Cezareja, Sale, Baalbek in Tripolis. Dušno pastirstvo je skoro izključno v rokah melitskih bazi-lancev, ki imajo v Siriji tri kongregacije: baladitsko, alepsko in s. salvatorsko.

na Turškem«. Dalje naj se zasliši Bismark in še cela vrsta oseb, ki so že odšle na oni svet. Ker so pa priče večinoma že umrle, naj se slavno sodišče obrne na notarskega kandidata doktorja T., spiritista, da pokliče te duhove iz onega sveta. Do takrat naj se pa preloži kazensko postopanje.

Nastopil je zopet državni pravdnik in držal dolg in silno učen govor, gospodje porotniki so pa medtem dremali. Ko je pravdnik izustil besedo: »Grey«, je dvignil glavo gospod Vrabec in vprašal: »kdo gre?« Zdelo se mu je namreč, da sedi doma v svoji krčmi in da odhaja nekdo izmed njegovih gostov, ne da bi poravnal račun.

Ko je državni pravdnik izustil besedo: »Sazonov«, je dvignil glavo gospod Penica ter rekel začudeno: »kaj bo sedaj nova sezona?«

Ko je državni pravdnik izustil besedo: »Mensdorf-Pouilly«, je dvignil glavo gospod Detel in zagodrnjal: »vraga bo buli!«

Sodišče je odklonilo vse moje in mojega zagovornika razloge ter hotelo zaključiti postopanje. Moja stvar je bila izgubljena.

Naenkrat je pa prišla rešitev od koder bi jo najmanj pričakoval.

Gospod Detel se je spomnil, da mi je pred mesecem templjal črevlje in dal tako slabe podplate, da bo kmalu treba novih. Ako me pa zašijejo, potem ne bo prihodnji mesec zanj zaslužka treh kronic. Ta misel mu je vdihnila poguma, da je odprl usta ter se osmelil vprašati:

»Toda naj bi nam še blagovolili pojasniti, če ta gospod Koncert, ki je bil razžaljen, se živi. Sinoci so govorili pri Porundeličku, da je baje umrl.«

Jakobiti

so od leta 1546. zedinjeni. Njihov patriarh ima svoj sedež v Mardinu; podrejene so mu nadškofije Homs, Damask in Bagdad ter škofije Mossul, Diarbekr, Džesiret-ibn Omar (vilajet Diarbekr), Mardin, Aleppo in Beirut.

Zedinjenim kaldecjem

je ustanovil patriarhat (Diarbekr) papež Inocenc XI.; sedež patriarhata se je leta 1830. prestavil v Bagdad in mu sedaj pripadajo v Turčiji nadškofiji Diarbekr in Kerkuk ter škofije Amadia, Mardin, Sert (vilajet Bitlis), Džesiret-ibn Omar in Sako (vilajet Mossul).

Maroniti

imajo patriarhat (Antiohija) s šestimi nadškofijami in dvema škofijama in štejejo (zlasti v Siriji) okrog 280.000 duš.

Latinski katoličani

v Aziji spadajo pod latinski patriarhat v Carigradu; žive v vilajetih Chodavendikjar, Angora, Kastamuni, Sivas, Trapezunt in v mutesariflikih Kale Sultanie in Ismid. Leta 1898. se je v Trapezuntu osnovala apostolska prefektura.

Eksempna nadškofija Smirna latinskega obreda je bila ustanovljena leta 1818. in šteje za apostolskim vikariatom v Mali Aziji, ki ga upravlja nadškof, vsega skupaj nad 16.000 katoličanov. K cerkveni provinci Smirna spada tudi škofija Kandia na Kreti. Škofija Chios je podrejena Naxosu. Apostolska prefektura Rhodos šteje okrog 600 katoličanov. Apostolski vikar vikarijata Aleppo je obenem tudi apostolski delegat za Sirijo (sedež v Beirutu). K nadškofiji Bagdad (od leta 1638. do leta 1848. škofija) spadajo misijoni Bagdad, Mardin (od leta 1842. do 1896. apostolska prefektura) in Mossul (ustanovljen leta 1750.).

Na misijonskem polju v Mali Aziji delujejo asumpcionisti, dominikanci, frančiškani, kapucini, lazariisti, mehitaristi in trapisti; razen teh delujejo v Siriji in Palestini še boski karmeličani, salezijanci in beli očetje (v Jeruzalemu). V Armeniji in Mezopotamiji delujejo posebno jezuiti, kapucini, karmeličani in mehitaristi. Jezuiti imajo v Beirutu od leta 1875. svetega Jožefa vseučilišče, dalje velikansko tiskarno s tovarno za papir in knjigoveznic. Beuronska kongregacija benediktincev ima v Jeruzalemu svoj samostan in poleg njega veličastno Marijino cerkev na gori Sion, ki je bila dovršena leta 1910.

Vseh katoličanov je na azijskem turškem ozemlju okrog 600.000. Večina njih živi v Siriji (nad 500.000), to je v vilajetih Sirija, Beirut, Aleppo in v mutesariflikih Libanon in Jeruzalem.

Državni zbor.

Dunaj, 16. maja 1913.

Včerajšnja seja državnega zbora se je izvršila popolnoma mirno, ker se za dnevni red nihče ni zmenil. Poslanci so večinoma že prejšnji večer ali pa danes zjutraj odpotovali domov. Zbornica je hitro rešila več poročil legitimacijskega odseka, nato pa razpravljala o nujnem predlogu poslanca Tobolke, da naj se aktivitetne doklade uradnikom nadomeste s stanarinami. Zastopnik vlade, Galecki, je izjavil, da vlada Tobolkov predlog odklanja, ker bi to preveč stalo. Sejo je predsednik ob 3. uri popoldne zaključil.

»Res je« — je pritrdil gospod Vrabec — »govori se, da je Koncert umrl.«

»Vam bom pojasnil takoj!« — je odvrnil državni pravdnik, ter velel prinesiti naslovno knjigo celega mesta. Toda v knjigi ni bilo zapisanega iskanega Koncerta, niti med zasebniki, niti med tvrdkami.

Sedaj sem se ujunačil tudi jaz in se pričel braniti dalje:

»Ako sem razžalil, mora biti kdo, kogar sem razžalil, pa naj bo to zasebnik ali pravna oseba, zavod, oblast ali karkoli. Dokazite mi, kje in kdo je tisti Koncert.«

V sodno dvorano so prinesli naslovne knjige cele države, toda dotičnega Koncerta niso našli zapisanega nikjer.

Treba je bilo preložiti obravnavo in sodnija je dala natisniti v vse uradne liste cele države, da se išče »Evropski Koncert« in kdor ve kaj o njem, naj sporoči na podpisano sodnijo. Tak oglas je dala tudi na vse avstrijske zastopnike in konzule v tujih državah.

Dolgo časa ni bilo nobenega glasu, slednjič je pa prišlo od avstrijskega konzula v Londonu sporočilo:

»Neki gospod Koncert je bil rojen v Avstriji, a jo je hotel potegniti iz domovine v Ameriko, ker je menda doma izvršil neke malverzacije. Bil je bolan na jetiki ter je med potjo v Londonu umrl na svoji bolezni. Ker ni imel pri sebi nobenega premoženja, so ga pokopali na javne stroške kot reveža. Bil je nezakonski sin in njegova mati je neznana. Zapustil ni ničesar in nima nobenih dedičev.«

S tem je bila zadeva končana in jaz sem bil oproščen.

L. Lénard.

Pred razpravo o zunanjih zadevah.

Opoldne so zborovali seniorji, da se dogovore o načinu razprave pri prvem branju proračuna. Sklenili so, da bo razpravljalo o zunanjem položaju 34 govornikov, tako da odpade na 20 poslancev po en govornik. Določili so, da govori prvi Slovenec dr. Korošec, drugi govornik nemške narodne zveze, tretji češki socialni demokrat, četrti dr. Kramar. Debatna bo trajala bodoči teden in še prvo polovico drugega tedna.

Mali finančni načrt.

Danes popoldne je načelstvo nemške narodne zveze se pri ministrstvu za notranje zadeve zavzelo za to, da se prej ko mogoče reši mali finančni načrt. Zeleli so, naj bi se mali finančni načrt rešil tako, da bi se službena pragmatika vsaj 1. julija 1913 uveljavila.

Plače vseučiliških profesorjev.

Pododsek naučnega odseka je sprejel predloge o plačah vseučiliških profesorjev, ki se uvrste v VI. ali pa v V. činovni razred. Njih plača se na štiri leta poviša za 1600 kron. Vsak redni profesor se mora v osmih letih po svojem imenovanju uvrstiti v V. činovni razred. Izredni profesorji se uvrste v VIII. činovni razred. Plača se jim na štiri leta poviša za 900 kron.

Proti dvobojni zlorabi v armadi.

Katoliški poslanci vseh strank so vložili v današnji seji interpelacijo, ki zahteva, naj se reformira častno sodno postopanje in ki vojno upravo vpraša, kaj namerava ukreniti, da se nadaljni dvoboji ustavijo. Interpelacijo je nad 100 poslancev podpisalo.

Slovenci v tujini.

— Slovenci izseljenci na Nemškem. Frankobrod na M. 15. maja. Ker neke vrste ljudje vedno zanikajo, da bi slovenski delavci na Westfalskem sploh k spovedi prihajali, bodi s tem povedano, da sem od 25. marca obiskal 23 župnij in je 1838 Slovencev prešlo sv. zakramente. V Weidenau pri Siegen dela v plavžih, livarnah 65 Hrvatov in 300 Srbov. Oba binkoštna praznika so prišli vsi Hrvati ob 7. uri zjutraj skupno v cerkev, ki je bila do zadnjega kotička prenapolnjena. Ko po »Credo« sv. evangelij najpoprej v nemškem in potem v hrvaškem jeziku prečitam, sledi hrvaški govor. Prusi so debelo gledali in se praskali za ušesi, Hrvati pa so zadovoljno vihal brke in si mislili: no, vsaj tukaj vlada pravica, katera se nam krati v domovini. — Nemci ne delajo nobene razlike med našimi Hrvati in razkolnimi Srbi, pri njih je vse Hrvat, zato se niso mogli dovolj načuditi, kako je sploh mogoče, da pridejo Hrvati v cerkev in še celo k sv. obhajilu, katero prejemajo s toliko pobožnostjo. Tudi g. dekan je bil zelo razočaran, ko jih zagleda polnoštevilno pred obhajilno mizo, kjer pobožno kleče med sv. mašo. Z veseljem je dovolil tudi drugi dan hrvaško pridigo in obljubil poročati na škofijski ordinarijat Paderborn o naših dičnih slovanskih sosedi. Ker ne šteje Weidenau več kot 3000 katolikov in 10.000 protestantov, je jasno, da o katoliški

bolnišnici še ne more biti govora, vendar so pa v luteranski glede katoliške veroizpovedi strogi predpisi, tako da je šest Hrvatov brez kakih ovir prejelo sv. obhajilo. Med temi se nahaja 23leten krepak mladenič Mile O d a k iz Križevca na bosanski meji. Po dolgem dvamesečnem pešpotovanju je takoj po prihodu nevarno oboel in so mu pred tremi meseci nogo odrezali. Čez nekaj tednov bo zapustil luteransko bolnico brez sredstev, tudi staršev nima in bratov, ne ve, kod in kam! »Osim gospodina Boga nemam nikoga« — i ovo je dosta, mu rečem pri slovesu. — Slovenci in hrvaški rodoljubi, spominjajte se tega vrliga katoliškega mladeniča, vsak še tako skromen dar na Kat. Pastorat Weidenau bei Siegen, Westfallen, dobrodošel. Bog plati! — P. Emilijan Dovgan, frančiškan na sv. Gori.

„Slovenska Straža“.

Slovski dar po 20 K:

171. Fran Povše, drž. in dež. poslanec, Ljubljana, 20 K. — 172. Neža Božnik, Dobrna pri Celju, nabrano pri zlati poroki, 36 K 02 vin.

Nadalje so darovali kot Slovski dar:

Po Mariji Sedmink v Rojah, nabrala na gostiji prijateljice in vrle mladenke Ane Piki, 4 K 15 vin. — Ivan Kovač, c. kr. orožnik v Senožečah, 2 K. — Viljem Rotar, vodja boletnega urada, Kranjska gora, 1 K. — Dr. Ignacij Žitnik, drž. in dež. poslanec v Ljubljani, 5 K. — M. Kruljec v Trzinu 10 K. — Dr. Ivan Knific, št. vid nad Ljubljano, 5 K. — Pavel Riedl p. d. Brdnik v Podkrajju, 1 K 20 vin. — Val. Schittelkopf, župnik v St. Janžu na Mostiču, Kor., 5 K. — Janez Kepec, župnik v Selcah nad Škofjo Loko, 10 K. — Mihael Turk, posestnik v Resnici pri Borovljah v spomin umrlemu prijatelju Valentinu Gorčniku, 3 K. — Nabrano na gostiji sestree soproge g. Jakoba Gabrijel, Lukovec pri Trebnjem, 10 K. — Po Radoslavu Nemcu, županu v Okoslavcih, p. Sv. Jurij ob Ščavnici, nabrano na gostiji Frana Kolbl z Rezikom Nemec v Bolehnešicah, 6 K 20 vin. — Terezija Pucher, Malošče, 2 K. — Rezi Lakatha, Zabnice, Kor., 3 K. — Albin Kaufmann, žagar v Malnicah, p. Podgorje v Rožu, 2 K. — Anton Pratnecar, Možica, Kor., 1 K. — Fran Logar, posestnik v Kotljah, 1 K. — Janez Kedron, Ljubljana, za izgubljeno stavo, 5 K. — Martin Poljak, župnik, Ajdovec, 2 K.

Iz nabiralnika:

Iz nabiralnika v Horvatski gostilni pri sv. Bol-fenku v Slov. goricah, 3 K 30 vin.

Prispevek podružnic:

Podružnica v St. Vidu nad Ljubljano, 30 K. — Po moški podružnici v Trstu, delež ljudske hranilnice in posojilnice v Trstu, ki ga je za Slov. Stražo izročil č. g. M. Vrabec, vikar v Celju, 20 K.

Občni zbor nemškega Schulvereina o Binkošti nas vse kliče k podvojenemu delu za »Slovensko Stražo«. Vsak Nemec že žrtvuje za nemška napadalna društva — vsak izmed nas brani slovensko zemljo pred nemškimi pohlepi z obilnimi darovi »Slovenski Straži«!

Gospodarsivo.

g Pogozdovne premije. Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo je podelilo za leto 1912 za vspešno pogozdovanje golčav kmečkega posestva sledeče priznavalne diplome, oziroma denarne premije, in sicer: priznavalne diplome posestnikom Ferdinandu Burgerju v Koških poljanah pri Litiji, Francetu Gostišu iz Gornjega Logatca in Juliju Lenasi v Gornjem Logatcu; denarne premije po 40 kron: posestnikom Francetu Kotar iz Konja pri Vačah, Valentinu

Kdu u deželni glavar na Krajnskem?

»Oh, Pepe, a b skoču ti hitr na Duni? Pa prec ncoj b mogu jt! Prehla sm te že duma iskou, pa sa m puvedal, de s šou u mest pu upraukeh.« Naguvuru me je pred Elefontam gspud Pesek, no tist Pesek, ke »Ilustruvan Tednk« vn daje.

»Za kua pa ne, če s m dobr plača! Sam preh m morš puvedat, pu kuga nej grem na Duni. Tu morm vedet, drgač na grem, ke, kar tkula na lim se jest na dam ujet ket kašna šoga, de b me nazadne še na Duni prjel in me tli nardet za albanškega krala, al kej tagca.«

»Ne, ne, kar se tega am tiče, s lohka kar brez skrbi. Albanškega krala uja že dubl, če ga uja tli mt; jest putrebujem sam futugrafija ud ta nove vuditelce leberalne stranke — — —«

»Kua? Vuditelce ud leberalne stranke, prauš? A je leberalna stranka že tku na konc, de ma kika za soja fana?«

»Pst! Ta reč je še tajna; ampak neki se kuha in je že skori kuhan. Al moj »Ilustruvan Tednk« b biu rad ta peru, ke b pustregu tekat, ke uja druh leberaln listi šele upisval use vrline ta nove vuditelce, kar iz pouda te vuditelce, čš: tle ja mate, takala je, pa je aus.«

»A, tok tajna je ta stvar! No, nej pa ustane tajna za moj tal du sodnga dneva. Ki um pa dubu na Duni ta ta nova leberalna vuditelca, de ja um lohka futugrafiru? Veš, prijatu, Duni je veleki, in en člouk, pa če je prou tku veleki ket gspud nutar Hudaurnk, se na Duni kar zgebi, ket šivanka.«

»Vem, vem; sej sm že biu na Duni. Člouk, če je sam pu teles veleki, se res zgebi na Duni, al člouk iz velika duša se pa že najde. Ti stop kar u ministerstvu, pa ja uš dubu — — —«

»Tud ministerstvu je velik in znam letat ceu teden ukul, predn um najdu tista vuditelca. Puvej m sam, kašn protfel ima čez in pa kuku se piše, ta druh um že sam upravo. Ja, pa eneh stu kronc m morš dat na roka, de m na u treba pestet trebuha uzuni. Sej veš, kuku prauja? kdur gre na Duni, more pestet trebuh uzuni; al iz drugem besedam rečen: na Duni je use dragu.«

»Use dubi, kar čš; sam puvej m, če s prpraulen za jt?«

»Za kua pa ne! Pu Kajfežumu cvičke se m že douh časa sline cedeja.«

»No, dobr; pol pa pušluhi: Ta vuditelca se piše Kamila Theimer in je ta narbl

druge stvari in prišel gori po obleko. Ker je zapazil, da je gospa še pri življenju, jo je znova pretepel in izginil. Gospa je bila še toliko pri zavesti, da je zamogla klicati na pomoč. Domačin in orožnikom se ni posrečilo roparja prijeti. Bil je že večkrat zaradi vloma zaprt.

š **Vlomilce prišli.** Kakor smo poročali, so bili v Mislinju (okraj Slov. Gradec) ropi na dnevnem redu. Sedaj se je orožnikom posrečilo več članov te roparske družbe prijeti. Vodjo družbe, Jakob Podlesnika iz Cirkovec pri Skalah, njegovo ženo Jero in nekega Franceta Pesjak so že aretirali. V njegovem stanovanju so našli razno vlomilno orodje, nadalje tudi pelerino, ki je bila svojčas nekemu posestnikovemu sinu v Šmartnem v Slov. Gradcu ukradena in neko ukradeno kolo. Zaradi suma vloma so tudi aretirali brezposelnega Martina Pastirk iz Mislinja.

š **Sleparski agent.** 22 letni trgovski pomočnik Rajmund Senčar je potoval po Spodnjem Štajerskem v službi tvrde I. E. Glück in sprejemal naročila na rolete. Jemal je tudi nadavke, pa jih zase obdržal. Oškodoval je 86 oseb za okrog 350 kron. Celjsko okrogno sodišče ga je obsodilo na tri mesece ječe.

š **V Ljutomeru** je dne 30. aprila razsodnijo visela bela zastava.

š **Električna razsvetljava v Radgoni.** Občinski zastop v Radgoni je sklenil vpeti namesto dosedanje plinove električne razsvetljave.

š **Nova nemška šola.** Nemškutarji v Bistrici nad Mariborom hočejo zidati šulferajnsko šolo.

š **Vinogradniško posestvo naprodati.** Pri Svetinjah v ptujskem okraju se namerava prodati v bližini cerkve vinogradniško posestvo, ki je dosedaj v nemških rokah. Slovenci, pobrigajte se, da preide v slovenske roke.

š **Detomor.** Kmečka hči Ana Skornik v Dobrni je porodila. Takoj po rojstvu je mati otroku zamažila usta z listjem, da se je zadušil in ga potem zakopala pod leskov grm. Mater so zaprli.

š **Javno vprašanje na c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru.** V Cirknici bi se morale vršiti volitve že v jeseni l. 1912., pa jih župan Flucher še sedaj ni razpisal. Zakaj ne?

š **V št. Ilju v Slov. goricah** je po posredovanju Südmarke troje majhnih posestev pod ugodnimi pogoji naprodati.

š **Spediter izginil.** Kakor smo poročali, je razglasilo okrogno sodišče v Mariboru nad premoženjem Kristjana Unterkoflerja konkurz. Kmalu po otvoritvi konkurza je neznano kam izginil.

Balkanski zapletljaji.

AVSTRIJA ODPUSTI 30.000 MOŽ.

Dunaj, 17. maja. Vojni minister Krobatin je nasproti deputaciji nemških agrarcev izjavil: Ministrstvo se z vprašanjem odpusta rezervistov intenzivno bavi. Danes sem v položaju sporočiti, da v najkrajšem času izide naredba, da se letnik 1909 odpusti domov, to je okoli 30.000 mož. Minister je izjavil, da se preiščuje še o nadaljnjem odpuščanju zlasti nadomestnih rezervistov.

MIR SE ŠE NI PODPISAL.

Dunaj, 16. maja. »Neuer Freie Presse« poroča iz krogov balkanske diplomacije: Mirovni preliminariji se niso podpisali, ker je Grška zahtevala, naj velesile glede na Egejske otoke, kakor tudi južne albanske meje Grčijo zaslišijo, kakšno stališče za-

»Viš, krajnska ustava je že tku namumna, de na prpsti, de b bla ženska za deželnga glavarja. Ke se pa ta ustava na more kar tku preubrt, morm pa skrbet, de um saj — glavarica. Skusla sm že med klerekalcem dubit kej prpraunga, pa ga ni. Edn me neče, druh je zame prestar, ta trek je pa uženen, pa se na upa ločt.«

»Že verjamem! Kulk sa pa stari, če smem prašt?« preseku sm gespudičn Kamilc beseda. Pa gespudična je kar rdeča ratala in se tku nardila, kokr de b me na slišala.

»Tud Pircu Gustl b na biu napčen; on se zastop na agrarna pulitka — — —«

»Pusebn na pulitka,« uteknou sm se spet jest umes.

»Ampak on je uženen; zatu nej nekar na misl, de u kerkat krajnsk deželn glavar. Pa enga družga mam tud še na pik — — —«

»Jejdetla, gespudična! Kaj pa gespud Mulavr? On je še ledek pa frej!«

»Eh!« je zdihnla gespudična Kamilca in me tku iz mokrm učmi pugledala, de se mje začeu kar srce tupit ud samga usmlejna, kokr gefornes na sonc; in neki me je začel ukul srca zgáčakat, kokr de b m mrgulinci notr stupil — — —

»Gespudična! Oh, sej se na upam iz beseda vn! Al nad mana b najel soj dupadajejne?«

»Oh!« — — —

Naprei bo pa drugč pu — — — ic puvedu

Boltatu Pepe iz Kudeluca.

vzema. Srbija podpira grško zahtevo in od svoje strani hoče, da se natančno določi severna albanska meja, predno se pogodba podpiše. Zdi se, da se hočeta Rusija in Francija zavzeti za to zahtevo, medtem ko se trozveza, osobito Italija, upira zahtevi Grške. V teh okoliščinah najbrže pred 20. majnikom ne bo seje mirovne konference.

London, 16. maja. Od najbolj poučene strani se poroča, da nameravajo poslaniki velesil v najkrajšem času najodločnejše pri mirovnih delegatih balkanskih držav nastopiti da se prej ko mogoče podpišejo mirovni preliminariji.

London, 16. maja. Dr. Danev ni došel v London, kakor Reuter poroča, da podpiše mirovne preliminarije, marveč da razpravlja o drugih vprašanjih z otomansko vlado, ki tičejo narodnih in ekonomskih vprašanj, trgovinskih pogodb, kapitulacij, vojnih poročil itd. Bulgariji sodijo, da je mirovno vprašanje popolnoma interna zadeva med Turčijo in zavezniki, ki jo morajo vojujoči se stranki sami rešiti, o drugih vprašanjih se bodo pa vojujoči s stranki same pobotali. Nujno potrebno je, da se prične pogajati o miru, nakar se prične razpravljati o vprašanjih, ki so v zvezi z vojsko. Bulgarija bo samoobsebi umevno postopala v vseh vprašanjih složno z zavezniki, ker je direktno interesirana, da se njene želje tudi izpeljejo. Zavezniki se lahko v vseh vprašanjih na Bulgarijo zanesejo.

POLOŽAJ V SKADRU.

Berolin, 16. maja. »Lokalanzeiger« poroča iz Skadra: Črnogorci so včeraj izročili velesilam javna poslopja. Čete mednarodnega brodivja so se večinoma namestile po samostanih. Policijska služba je urejena. Nemški pomorščaki izven Skadra že izvršujejo vaje. Ustanovi se pod vodstvom angleškega kapitana mednarodna uprava, v kateri ga en častnik od vsake velesile. Malisori so prerezali telegrafsko zvezo in je admiral Burney proklamiral nad Skadrom vojno stanje.

RAZMERJE MED ZAVEZNIKI SE IZBOLJŠUJE.

Sofija, 16. maja. »Mir« piše, da so balkanske države dosegle svoje uspehe le vsled medsebojne zveze. Balkanska zveza je po vojski prav tako potrebna kakor med vojsko; balkanska zveza je glavni pogoj za resnično neodvisnost balkanskih držav. Za pravično razdelitev osvojenega ozemlja se je treba ozirati na dvoje, namreč na medsebojne pogodbe in na izvršeno delo in na žrtve. Bulgarska vlada upa, da se bo likvidacija Balkana mirno izvršila. Razmerje med balkanskimi državami se je kljub nekaterim vznemirjajočim dogodkom zadnje dni znatno izboljšalo. Vse zvezne vlade se resno prizadevajo za sporazum. Ker se je bilo bati, da bi se v bulgarskem sobranju preostro kritizirala srbska in grška politika, zato je ministrski predsednik na dotične interpelacije molčal. Vlada se izogiblje vsemu, kar bi moglo škodovati balkanski zvezi.

Dunaj, 16. maja. »Neue Freie Presse« poroča od srbske strani, da v Belgradu ne verujejo, da dovede srbsko-bulgarski spor do resnih zapletljajev. Upajo, da se doseže sporazum. Velesile delajo na to, da se nasprotstva poravnajo in so trdno odločene preprečiti vsak izbruh vojske. V Srbiji zavzemajo stališče, naj tvori reka Vardar mejo med Srbijo in Bulgarijo in sodijo, da se mora pogodba med zavezniki revidirati. Če pride do vojske, kar se pa ne pričakuje, upajo srbski vojaški krogi, da srbska armada to izkušnjo častno izvrši. Bulgarija je skrajno izčrpana, najpotrebnejših stvari ji manjka, medtem ko je srbska armada za vojsko izborna pripravljena. Tudi finančno stoji Srbija boljše kakor Bulgarija.

Dunaj, 16. maja. »Politica korespondenca« poroča iz Sofije, da upajo na to, da dobe izhod iz sedanjega položaja. V javnosti in armadnih krogih so pa zelo razburjeni. Položaj med balkanskimi državami se radi zahtev, ki jih stavita Srbija in Grška, kakor tudi radi razburljive pisave proti Bulgariji smatra na Dunaju za kritičen.

Belgrad, 16. maja. Vlada je po svojem tiskovnem uradu priporočila časopisom, naj opuste napade na Bulgarsko. Položaj je sicer napet, nikakor se pa ne more reči, da bi bil brezupen. Ne ena, ne druga stranka še ni storila nobenega tako odločilnega koraka, da bi bila izprememba položaja nemogoča. O dobri volji obeh vlad, da se reši spor brez prelivanja krvi, ni dvomiti.

Sofija, 16. maja. Bulgarska vlada je, da dokaže svojo dobro voljo, po krvavem spopadu pri Eleutheri, v katerem je padlo 300 Grkov in 100 Bulgarov, ukazala vojaškim oblastem, naj se vsakega napada v okrajih, ki jih imajo Grki zasedene, vzdrže. Bulgarska vlada pa je atenskemu kabinetu tudi sporočila, da je bulgarskim vojaškim oblastem ukazano, da se morajo z orožjem ustaviti vsakemu poizkusu grških vojaških

čet, vdreti v ozemlje, ki so ga bulgarski vojaki zasedli.

GRŠKO - SRBSKE RAZMERJE.

Atene, 17. maja. Srbski poslanik v Atenah Bosković je v zadevi pogajanj, ki se vršijo med Srbijo in Grčijo, odpotoval v Belgrad.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

Peterburg, 16. maja. Ruski poslanik v Londonu grof Benckendorff je dobil instrukcijo, naj glede na organizacijo Albanije zahteva, da upravlja Albanijo pod turško suvereniteto vali. Francija in Anglija baje podpirata predlog Rusije.

Valona, 16. maja. Semkaj sta došla angleški ministrski predsednik Asquith in državni podtajnik Moore.

Dunaj, 16. maja. »Albanska korespondenca« poroča iz Valone: Včeraj se je pričel vkrcavati ostanek turške zapadne armade. Vojaki so v strašnem stanju: razcapani in izstradani, 2000 jih je nevarno obolelo, večinoma na malariji. Zadnji čas je v taboru umrlo vsak dan 200 mož.

Rim, 17. maja. Glasom semkaj došli poročil iz Valone Essad paša v severni Albaniji ruje proti provizorični vladi in ima namen jo strmoglaviti. Laška javnost pravi, da Essad pašo podpira baje tudi Avstrija, ker je provizorična vlada v Valoni preveč italijanofilka.

FINANČNA VPRAŠANJA.

Pariz, 16. maja. V četrtek je tukajšnja bančna skupina izplačala srbski vladi trideset milijonov frankov predujma na račun posebnega železniškega posojila. To posojilo je bilo dovoljeno za dobo vojne, izdano pa je bilo v tej obliki zaradi nevtralnosti. Razun te svote potrebuje srbska vlada nujno še trideset milijonov, ki naj bi se ji dali kot predujem na dvestomilijonsko posojilo. Zadnja seja bančnih zastopnikov ni ničesar sklenila o načinu drugega predujma, ker vzbujajo nasprotja med zavezniški pomisleke, pa se ima počakati na rešitev višjih sporov.

Frankfurt, 16. maja. Pogajanja o predujmu Bulgariji so, kakor »Frankfurter Zeitung« poroča, zaključena. Bulgariji se je dovolil predujem 25 milijonov frankov proti 6% šestmesečnim zakladnim bonom.

ADA KALEH.

Dunaj, 16. maja. Tukajšnji turški poslanik je guvernerju Ada Kaleha naročil, naj se vrne na otok, ker ga ne more odpoklicati zato, ker ni o aneksiji poučen in ker nima nikakih instrukcij Porte. Guverner se je vrnil.

ODLIKOVANJE AVSTRIJSKIH KONZULOV NA BALKANU.

Dunaj, 17. maja. Cesar je generalnemu konzulu v Skadru, Zambanerju, podelil viteški križ Leopoldovega reda, konzula v Janini, Bilinskega, je imenoval za generalnega konzula, konzulu v Odrinu, vitezu Herzfeldu, pa podelil red železne krone tretjega razreda.

PICHON O POLOŽAJU.

Pariz, 16. maja. Včeraj je v zbornici Guernier interpeliral o udeležbi Francije pri korakih velesil proti Črni gori in o politiki Francije v balkanskem konfliktu. Guernier želi, da se junaštvo balkanskih narodov ne zatemni za bodočnost in izraza mnenje, da je šla politika Francije za ohranitev miru. Anglija je razvijala na poslaniški konferenci srečno delovanje. Govornik pa obžaluje, da se je Francija udeležila demonstracije proti Črni gori. Govoril je še poslanec Robert David za grške zahteve. Potem je Pichon odgovarjal zelo obširno. Francoska politika se ni izpremenila. Vodilo jo je ves čas dvojno načelo: Da nimajo evropske dežele na Balkanu teritorialnega interesa, in da ostane Evropa složna za ohranitev miru. Skadrsko vprašanje se ne dá ločiti od ostalih dogodkov. Brez sodelovanja vseh bi bil evropski mir, ki je bil večkrat v nevarnosti resno ogrožen, v največji nevarnosti. Vojna je povzročila velike izgube življenja in imetja ter težke zapletljaje. Energično delo, da se kmalu konča, je bilo v interesu vseh. Avstrija je bila pripravljena na oboroženo intervencijo, da se izvrši ta sklep velesil. Rusija je izrekla, da je sodelovanje angleških in francoskih ladij pri demonstraciji neizogibno, da se prepreči posebna akcija Avstrije. Pichon hvali potem vse diplomate po vrsti, opisuje skadrsko afero, pohvali še enkrat »modrost in vestnost« velesil in naglašja, da je Francija sledila programu sloge in miru.

ANGLIJA IN TURČIJA.

London, 16. maja. Reuterjeva agencija javlja, da bo angleško-turška pogodba,

ki se tiče bagdadske železnice, Kuvajta, turško-perzijske meje in gospodarskih vprašanj, te dni podpisana. (O vsebini pogodbe smo že poročali.)

RUMUNIJA SE PRIPRAVLJA.

Bukarešt, 16. maja. Rumunska vlada je v neapeljski ladjedelnici naročila štiri torpedne rušilce po 1600 ton. Orožje dobavi tvrdka Krupp.

DVA GRŠKA ŠOFERJA OBDOJENA NA SMRT.

Atene, 16. maja. Dva grška šoferja, ki sta med vojsko dezertirala v Epiru na turško ozemlje, sta bila od vojnega sodišča v Janini na smrt obsojena.

Dnevne novice.

+ Pisarna »Slovenske Krščansko-socialne Zveze in »Slovenske Straže« se nahaja odslej v Ljudskem Domu v I. nadstropju na levo. Uradne ure od pol 9. do 12. ure in od pol 3. ure popoldne do pol 7. ure zvečer.

+ Umobolna Kamila Theimer — so-trudnica »Slovenskega Naroda«. Okoli Velike noči je prišla v Ljubljano krščena zidinja Kamila Theimer z Dunaja, ki je bila poslovodkinja sedaj razdružene kmetijske državne gospejne zveze (Landwirtschaftliche Reichsfrauenvereinigung). Ker je kazala zanimanje za gospodinske šole in tečaje in ker je imenovano društvo tudi darovalo kranjski deželi nekaj učil za gospodinske šole in tečaje, je bila imenovana oseba od prizadetih faktorjev vljudno in prijazno sprejeta. Nastanila se je v Marijanišču in tam kazala živo zanimanje za gospodinski pouk. Čez nekaj časa je pa začela kazati jasne znake duševne abnormalnosti. Polastila se je je fiksna ideja, da postane soproga deželnega glavarja, in delala je načrte, kako bo ona vladala kranjsko deželo. Tudi je izvršila samomorilni poizkus, nadalje je začela bombardirati razne odlične osebe s popolnoma norimi dopisi. Tako je n. pr. pisala gospej hčerki veleuglednega državnega poslanca Povšeta, da mora njen oče vse mandate odložiti. Drugi odlični dami je pisala, da je gospod deželni glavar poslal svojega uradnika k odličnemu rodoljubu vprašati ga, če jo hoče dotični rodoljub poročiti. Članu deželnega odbora je pisala, da hoče postati kranjskemu ljudstvu dobra deželna mati (»eine gute Landesmutter«). Obenem je bombardirala poljedelskega ministra s pismi in je od njega zahtevala, da mora priti v Ljubljano itd. Naravno je, da so se osebe, ki so bile z njo v trajnem stiku, prizadevale v teh okoliščinah spraviti imenovano nesrečno osebo domov na Dunaj. Končno je odpotovala. Pred odhodom je izrekla še pretinjo, da bo uničila S. L. S., zlasti pa gospoda dež. glavarja. Bila je pred odhodom opetovano v uredništvu »Slovenskega Naroda«. Kamila Theimer je stara 45 let, njena mati je bila blazna, njena sestra je v sanatoriju. V občevarju kaže K. Theimer takoj vse znake zelo močno razvite histerije, tako da se lahko izprevidi, da ni opraviti z normalno osebo. Ta umobolna ženska je sedaj postala so-trudnica »Slovenskega Naroda«, ki je dosedaj objavil dva njena dopisa, obsegajoča vse polno laži, domišljij, fiksnih idej, abotno trapastih napadov na posamezne odlične osebe itd. Razume se, da z umobolno žensko ne bo nihče polemiziral, občudujemo pa okusnost in bistroumnost »Narodovega« uredništva, ki si lahko preskrbi še več podobnih sotrudnikov, in sicer v bližini Ljubljane — na Studencu. Slika ne bi bila popolna, če ne bi še omenili, da sta umobolna gospodična naselila tudi »Dan« in »Zarja« in prav nič ne dvomimo, da nasedejo še tudi drugi umobolni jugoslovanski »svobodomiselni« listi, tako da ves svobodomiselni jugoslovanski Izrael stoji pod duševnim vplivom — umobolne ženske.

+ Vsi proti Slovanom. »Reichspost« je ob priliki binkoštnega zborovanja »Schulvereina« na Dunaju izrekla željo, naj bi bil ta dan proslava jubileja nemške edinosti, kakor se je pokazala leta 1813., češ, da imajo krščanski socialci in nemški nacionalci »zelo resne skupne sovražnike«, proti katerim si morajo podati roko. Dr. Weiskirchner je na zborovanju izjavil, da je poklic krščanskih socialcev, »zvesto stražiti Donavo, da ostane središče države nemško«. Steiner je v programatični izjavi, kakor »Reichspost« izrečno pripominja, na tem zborovanju poudarjal, da »nima ostati samo nemško to, kar je danes nemško, ampak da mora tudi zopet postati nemško, kar je kdaj nemško bilo«. »Nemci,« je nadaljeval, »so Avstrijo zgradili in izpopolnjevali.« »Dajmo si roko k nemški bojni tovarišiji!« je vzkliknil in navzoče pozval, naj »osnavljajo vedno nove podružnice Schulvereina«. — Dunajski krščanski socialci so torej prišli tako daleč, da smatrajo tudi katoliške Slované, ki so jih nek-daj k sebi vabili in jih za svoje prijatelje

razglašali, — zdaj za svoje sovražnike! Slovenci smo torej nemškimi krščanskim socialcem isto, kar smo Dobernigu ali Markhlu in podobnim petelinom. Krščanski socialci hočejo odslej z našimi smrtnimi sovražniki skupno osvajati »to, kar je kdaj nemško bilo«, to je z drugimi besedami: raznarodovati našo dečo in izpodrivati naše ljudstvo z rodne zemlje, kajti po nemških nazorih je bilo nekdanj vse nemško — od Grönlanda do Sicilije. Krščanski socialci nam oznanjajo kar očito boj. To je danes krščanski program dr. Luegerjevih naslednikov. Nam je bolj žal za to stranko, ki so jo nekateri dunajski psevdokristjani zdaj srečno iz državne, veleavstrijske in krščanske stranke izpremenili v privesek nemškega nacionalizma, kakor da bi se zaradi tega preveč vznemirjali. V Avstriji niso danes razmere več take, da bi moglo nemstvo, četudi se združi, Slovane pozobati. Zakaj, če bi nemški radikalizem zmagal, potem gorje! In to se ne bo zgodilo. Zato imejmo pogum, nemški krščanski socialci na Dunaju pa bodo najbrže še prav kmalu izprevideli, kam so zašli.

+ Plodovi svobodne misli. Zelo zanimivo se je izrazil o žalostnih vzrokih, ki spravljajo francosko mladino v kriminal, sloviti francoski odvetnik monsieur Henri Robert v Parizu. Robert pač ni človek, na katerem bi bila tudi le medla senca »nazadnjaškega klerikalizma«, a na vendar na temelju svojih obilnihkušenj, ki mu jih je nabrala žalostna dolžnost zagovornika najhujših zločincev, uničujoče obsoja sedanje brezversko in zločinsko vzgojo francoske mladine. Pri nekem stanovskem zborovanju je Mr. Robert poudaril, da je prvi vzrok zločinstev mladine — in četrtina vseh zločinov pride na mladino — verska kriza. »In vendar je vera neopustljiva brzda za otroka.« Drugi vzroki pa so — pravi Robert — prevelika obremenitev s predmeti v osnovnih šolah, kjer se nabije otrokom v glavo nekaj, česar ne morejo prav prebaviti. Tako postaja mladina domišljava in napuhnjena. Krivo je mladinskega zločinstva tudi nenarodno in nedomovinsko čustvovanje; v tem oziru pa se sedaj že zopet ozira na bolje. Tudi razprtost in razdrtost ločenih zakonov, vsled katerih propada nebroj otrok, je semkaj šteti. Nadalje naštevajo Robert še beg z rodne grude, selitev v mesta, kjer zapadejo otroci brez nadzorstva potepuštva in slabi družbi. Nič manj niso kriva nezdrava stanovanja, krčme, alkohol ter slabi listi in knjige. Priobčujemo izvajanja slovitega, a nedoslednega odvetnika — njemu je namreč za vero toliko kakor za lanski sneg — in poudarjamo, da smatra brezverec pomanjkanje verskega čuta za prvi in glavni vzrok zločinov. Mož je Francoz, ki pozna svoj narod in kot odvetnik pozna zločince. Na lastne oči se prepričuje slednji dan, kam vede hvalisana svobodna misel, ki je abeceda francoske moderne vzgoje.

== Najnovejša faza zunanje-političnega položaja. »Neues Wien. Tagblatt«, baron Chlumecky v »Österreichische Rundschau« in drugi, posebno inozemski listi, pišejo baš v tem trenutku, da se dunajski kabinet boji, da se na Balkanu zopet nekaj proti naši monarhiji snuje. Avstro-ogrsko diplomacija je, kakor se tu bere, delala zadnji čas v Sofiji in v Bukarešti na to, da se Bulgarija in Rumunija združita, da se tako ustvari močna protiteža proti Srbiji. Ali bo v tem uspela, se še ne ve. Pač pa se neugodno presoja dejstvo, da vlada v Rumuniji razpoloženje proti trozvezi, predvsem pa vzbuja skrb, kar se izve o najnovejših mahinacijah Rusije. Rusija skuša namreč baje doseči med Srbijo in Bulgarijo spravo na ta način, da Bulgarija prizna Srbiji pravico do Bosne in Hercegovine, za kar Srbija Bulgariji prepusti sedeno makedonsko ozemlje. Zadnja poročila, zlasti pa neka izjava dr. Daneva, kažejo, da se bosta Bulgarija in Srbija kljub razburjenosti šovinistov res pobotali, na kakšni podlagi, je seve neznano. — Če je to res (verjetno je zelo), je vse posledica zgrešene balkanske politike naših diplomatov.

+ Velika napaka naše diplomacije. Nočemo pogrevati delovanje literarnega oddelka našega zunanjega ministrstva, ki je pod vodstvom zdaj odlikovnega Kanije z izmišljotinami zunanji položaj zapletel in monarhijo gospodarsko oškodoval. Zdi se, da naša diplomacija trpi na neki še bolj usodni napaki, nego je izmišljanja balkanskih romanov. Naši diplomati svoje načrte za bodočnost z največjo zaupljivostjo izdajajo gotovim žurnalistom, ki jih seveda potem na dolgo in široko objavljajo, gotovo v ne majhno veselje sovražnikov našega cesarstva. Tako n. pr. napoleofici »Österr. Rundsch.«, ki čisto odseva misli merodajnih kro-

gov, v zadnji številki z navno čenčavostjo razlaga načrt zveze med Avstrijo, Bulgarijo in Rumunijo in način, kako bi se dala doseči. Če bi se to v enem samem listu bralo, bi si lahko mislili, da je to pač izraz javnega mneneja teh in onih krogov, toda ves ta načrt kroži z največjo natančnostjo in istodobno po vseh oficioznih listih, tako da je več kot verjetno, da sloni vse na informacijah od strani naših diplomatov samih. Kako vse drugače delajo drugod! Diplomati tripelentente in balkanskih držav so balkansko zvezo tako skrivali, da je vojska razen merodajnih državnikov vse iznenadila. Bulgarski, srbski in ruski listi so o resničnih namerah diplomacije v lastni deželi tako malo poučeni, da se je naravnost čuditi. Laška vlada ni svojih načrtov nikoli izdala, še svojega mneneja o položaju ni nikoli povedala. Istotako drugod — le pri nas se obesimo gotovim listom na nos stvari, kojih uspeh je od tega odvisen, da se izvršijo kolikor mogoče tihi in ne postanejo očitne, dokler niso izvršene. Bilo bi dobro, če bi se vlada v parlamentu opozorilo tudi na to, kako strašno so naši diplomati gostobesedni, kadar ni treba, dočim molčijo o stvareh, ki bi se avstrijskim narodom lahko povedale brez škode.

+ V budgetni debati v državnem zboru prihodnji terek, v kateri se bo predvsem obravnavala zunanja politika, govori kot prvi član Hrvatsko-slovenskega kluba dr. Korošec.

+ Resnična beseda. Razpravljajoč o srbsko-bulgarskem sporu pravi ruski list »Novoje Vremja« tudi sledeče: »Slovanska prepirlčnost vedno žrtvuje za malenkost veliko bodočnost...«

+ Deželno ustanovo za vseučiliško docenturo je dobil gospod dr. Malnerič mlajši iz Črnomlja.

+ Dr. Ivčević namerava glasom časnikihi vesti po bolezni odložiti državno-zborski mandat, ker se čuti utrujenega.

+ Privatni docent na dunajski visoki šoli za poljedelstvo je postal naš rojak g. dr. Fran Jesenko, in sicer za rastlinstvo in vrtnarstvo.

+ Vožnje s tovornimi avtomobili. Antimonska družba, ki ima premogokop v Šemniku, antimonski rudnik v občini Trojana in antimonsko tovarno v Izlakah, je začela voziti s tovornim avtomobilom. Ker je cesta za tako vožnjo malo primerna, se je vršil od deželnega odbora ogled, ki so se ga udeležili zastopniki litijskega in brdskega cestnega okraja in trojanski župan. Antimonska družba je nekatere mostove že na lastne stroške ojačila ter nosilne konstrukcije nadomestila z novimi. Tudi je cesto mestoma razširila ter tam, kjer je bilo zlasti v deževnem vremenu zelo mehka, z debelim kamnjem tlakovala. To je deželni odbor naknadno odobril in dovolil družbi, da nadomesti vse dosedanje koritnice s kanali iz cementnih cevi pod cestiščem ter da sme cesto tam, kjer je posebno ozka, primerno razširiti. Stroške dela in vsega potrebnega materiala hoče družba nositi, kakor tudi za razširjenje ceste potrebni svet na svoje stroške odkupiti. O preložitvi zadnjega dela okrajne ceste čez St. Gotard na Čemšnik, kakor tudi za korekturo in razširitev ostale cestne proge Trojana-Zagorje.

+ Vodovod v Spodnji Šiški. Deželni odbor je razveljavil sklep občinskega odbora v Spodnji Šiški, v katerem je bilo sklenjeno odpovedati pri kranjski hranilnici jamstvo občine za vodovodno posojilo v znesku 65.000 K kot protipostavno in občini kvarno.

+ Novo hrvaško književno društvo se snuje v Zagrebu. 15. t. m. se je v to svrhu sešlo 20 pisateljev in umetnikov, ki so izvolili pripravljalni odbor za sestavo pravil. Predsednik je dr. Gjuro Arnold. Novo društvo se bo imenovalo »Kolo hrvatskih književnikov« in ima biti protiteža dosedanjemu hrvaškemu književnemu društvu, ki je popolnoma v rokah modernega svobodomiselnosti. Novo društvo bo stalo na hrvaško-narodnem in krščanskem stališču.

+ Novo obmejno redarstvo na Sušaku. Včeraj, 16. t. m., je stopila v veljavo naredba hrvaške deželne vlade o ustrojitvi novega obmejnega redarstva na Sušaku s postajami v Cirkvenici, Novem, Senju in Karlobagu. Sedež novega redarstva je na Sušaku, področje njegovega delovanja in njegove teritorialne pristojnosti pa obsega: področje mest Bakra in Senja in upravnih občin Bakarac, Trsat, Hreljin, Kraljevica in Krasica v okraju Sušak; potem upravnih občin Drivenik, Bribir, Crkvenica, Selce, Novi in Krmpote v okraju Crkvenica; dalje upravne občine Sv. Juraj, Krmpote in Jablanac v okraju Senj in končno upravna občina Karlobag v okraju Gospić. Delovanje in naloga obmejnega redarstva je označena v banski naredbi od 13. januarja 1906.

Upravam mejnoredarskih postaj so podeljene pravice kazensko-policijskega sodstva; redarstvo mora delovati v sporazumu s pristojnimi okrajnimi oblastmi. Obmejno redarstvo je v smislu zakona pooblaščen, da v svojih poslih neposredno upotrebi sodelovanje v njegovem področju nahajajočega orožništva in krajevnega redarstva.

— Dr. VI. Sachs in Stranka prava. Pod tem naslovom poroča »Hrvatska«: Iz najzanesljivejšega vira smo izvedeli, da se je dr. Vladimirju Sachsu posrečilo vrniti v »Budap. Tagblatt« s podpisom F., kakor tudi v »Tagespost« in nekatere druge liste članke in dopise o Hrvaški in stranki prava z jako prozorno tendenco. To se mu je posrečilo le na ta način, da se je na Dunaju, v Gradcu in Budimpešti predstavljaj za tajnika stranke prava in njenega uglednega člana ter je svoje dopise predstavljaj kot mišljenje stranke kot take. Na to moramo izjaviti, da dr. VI. Sachs ni bil nikdar tajnik stranke prava, da je temeljem sklepa poslovnega odbora stranke izključen od vsakega aktivnega sodelovanja in dela v stranki in celo od sodelovanja pri glasilu stranke, — dokler se njegova stvar v aferi »Balkan« pred sodnijo ne reši.

— Hrvatsko katoliško akademsko društvo »Hrvatska« si je izbralo dne 4. maja sledeči odbor: Predsednik Marko Basić, cand. med.; podpredsednik Pavao pl. Premužić, cand. iur.; tajnik Zvonko Sprajcer, stud. iur.; blagajnik Mato Miličić, stud. ing.; knjižničar Ivan Pavlović, stud. agr.; arhivar Mijo Andrić, stud. iur.; gospodar Vjekoslav Gortan, stud. iur.; revizorja Milan Popović, cand. med., in Mihovil Pintar, stud. phil.

— Cestni rop na Bledu. — Ropar ustrelil tučca v prsa. Na Bledu ima pomorski kapitan Clunak iz Trsta »vilo Carmen«. Včeraj se je pripeljal njegov 18 let stari sin iz Trsta na Bled, da pripravi vilo. Ko je izstopil na kolodvoru, je izstopil tudi neznan tujec ter ga je ves čas zasledoval. Zvečer se mu je tuje približal, v hipu potegnil revolver in ustrelil mladeniča v prsa. Ropar je nato mladeniča oropal. Vzel mu je 1600 kron denarja, zlato uro in prstan ter listine, nakar je prazno listnico vrgele proč. Ranjenca so prepeljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

— O samostojni župniji v Spodnji Šiški bo na pritožbo Jožefa Seidla in Antona Novaka razpravljalo upravno sodišče 21. t. m.

— V ženski bolnici v Novem mestu je dne 15. t. m. zvečer umrla usmiljenka č. sestra Roza Jaklič, doma iz Bušne vasi pri Novem mestu. Bila je jako pobožna in pridna v svojem poklicu; navadno je stregla bolnicam v izoliranem paviljonu; pozimi se je pri tej priliki prehladila, dobila pljučnico in nazadnje jetiko. N. v m. p.

— Sirotišnica v Kranju. Poleg že sedaj obstoječe sirotišnice kopljejo pravkar temelj za prizidek še enkrat večjega poslopja. Nova vzgojevalnica bo dosedanjemu še nadkriljevala po praktični uredbi. K celi vrsti higijskih naprav se pridruži še centralna kurjava. V malo letih, odkar obstoji sirotišnica, se je izkazala kot eminentno važna humanitarna naprava. Novo poslopje bo še letošnje poletje dograjeno in se izroči prihodnjo pomlad svojemu plemenitemu namenu.

— Razširjenje postajališča Žirovnica. Železniško ministrstvo je projekt za razširjenje postajališča Žirovnica na progi Trbiž—Ljubljana v nakladišču s strokovnega stališča pregledalo ter načeloma odobrilo. Deželna vlada odreja politični obhod na petek, dne 30. majnika t. l. ob tričetrt na devet popoldne.

— Kap je zadela kmeta Andreja Perčiča z Rupe pri Kranju na potu, ko je v četrtek peljal gnoj na polje. Sese del se je in bil kmalu nato mrtev.

— Iz Štepanje vasi, Bizovika, Tomačevega in Šmartnega ob Savi naznamjamo slavnemu občinstvu iz Ljubljane kakor tudi od drugod, da se vršeta mesec vsako nedeljo in praznik šmartnice, in sicer: v Štepanji vasi in Tomačevem točno ob 4. uri popoldne, v Bizoviku in Šmartnem ob Savi pa točno ob 5. uri popoldne. Posebno se še priporoča izletnikom skozi Štepanjo vas ogledati si cerkev in pokopališče, ki je nanovo preurejeno; prenovljena je tudi kapela božjega groba. Obenem si tudi lahko ogleda vsak izletnik moderno zgrajeno grobnico gosp. komerčnega svetnika drž. in dež. poslanca Fr. Povšeta iz Ljubljane.

— Nekaj za viški občni zbor liberalne Cirilmetodarije. Liberalni študent z Viča je mislil fotografirati naše patre in njih delo, pa je le sebe in svoje pristaše. Če namreč naše pevke in družbenice žrtvujejo večere za dobro stvar, ker so čez dan pri delu, mu ni

prav in sumnič. Kar je bilo pri tem človeškega in slabega, smo mi prvi, ki to obsojamo. Ako pa liberalni fanti in recimo: gospodičine plešejo do poznega jutra, je čisto prav! — Zaradi tistega spodka rečemo: dobrota je sirota; podrobnosti so na razpolago. Radi bi pa vedeli, kaj bo s tistim liberalnim prvakom, ki je baje že v rokah pravice radi mnogih nečednosti. — Zemljišče za cerkev in samostan pa bi se dobilo znabiti še cenejše pri hujšem nasprotniku, kakor je sedaj oni onkraj ceste.

— Za poravnanje hrvaškopravaškega spora v Dalmaciji. Dalmatinski hrvaškopravaški spor se reši pred strankinim razsodiščem; dr. M. Drinković je za svojega pooblaščenca izbral don Ivo Prodana, dr. A. Alfrević pa dr. Mile Starčevića. Da se stvar čim preje reši, je dr. Starčević 16. t. m. odpotoval na Dunaj, kjer se sestane z don Ivo Prodanom, da se dogovorita o izvolitvi tretjega člana razsodišča in se stvar nemudoma poravna. Istodobno se predsednik vrhovne uprave stranke prava sestane na Dunaju s pravaškimi državnimi poslanci in člani hrvaško-slovenskega kluba, da se pogovore o splošnem političnem položaju in strankarskih stvareh.

— Graščino Volavče na Dolenjskem je kupil bivši župan v Mavčičah g. Kuralč ter se tja preselil.

— Premalo je še zavednosti med nami. Da bi bilo več prave zavednosti, bi vsak izmed nas imel in širil med znanci užigalice v korist obmejnim Slovincem s sliko orla nad ljubljanskim Gradom, ki jih zalaga »Slovenska Straža«. Tisti, ki ima druge užigalice, ni pravi naš somišljenik! Naše užigalice s sliko orla odločno povsod zahtevajte, povsod jih rabite. Glavno zalogo ima tvrdka Menardi v Ljubljani, kateri naj se pošiljajo naročila.

NAMERAVANO POTOVANJE VLADARJEV.

Iz Berolina se poroča, da jeseni najbrže nemški cesar Viljem obišče dunajski dvor. Naš prestolonaslednik se ne udeleži poroke v hohenzollerski rodbini kakor tudi ne vladnega jubileja cesarja Viljema. Poroke se udeleži ruski car sam brez carice. Za potovanje ruskega cara v Berolin so izredne veličanske varnostne priprave.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA PRUSKEM.

Za prusko poslaniško zbornico so dozdaj volili volilne može v 138 volilnih okrajih. Volitve so izpadle tako, da odpade na konservativce 71, na svobodne konservativce 18, na narodne liberalce 8, na ljudsko stranko 6, na centrum 66, na Poljake 2, na Dance 2 in na socialne demokrate 5 mandatov.

Ljubljanske novice.

Ij Seja odbora S. K. S. Z. je prihodnji ponedeljek ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu.

Ij Blagoslovljenje križa za zvonik nove cerkve sv. Jožefa na Elizabetni cesti v Ljubljani se vrši na sv. Rešnjega Telesa dan (22. maja) popoldne ob 5. uri. Blagoslovljenje izvrši premil. gospod knezoškof dr. A. B. Jeglič, in sicer v novi cerkvi. Takoj po blagoslovljenju se križ potegne kvišku in postavi na svoje mesto vrh zvonika. Križ je visok 4 metre in nad 2 metra širok, tehta pa okrog 110 kilogramov. — Občinstvu se ob tej priliki nudi lepa priložnost, da si ogleda notranjost nove cerkve sv. Jožefa.

Ij Musica sacra v stolnici. Jutri, na praznik sv. Trojice, se bo pri pontifikalni sv. maši ob desetih izvajala Missa »Stella maris«, zl. P. Griesbacher; gradual »Benedictus es Domine«, zl. Ant. Foerster, pri ofertoriju »O Deus, ego amo te«, zl. Müller; po sv. maši radi praznovanja sv. leta in Konstantinovega jubileja Te Deum, zl. Jos. Gruber, in himna »Kristusova cerkev«, zl. Modlmayer.

Ij Prizor, vreden Cervantesovega peresa se je izigral predčerašnjim v dunajskem poljedelskem ministrstvu. Neka Kamila Theimer leta po Dunaju okoli vseh visokih gospodov, v časnikihi objavlja članke, v katerih sebe hvali in povzdiguje na Olimp, zdaj ji je pa še v glavo šnilo, da hoče postati nekaka načelnica v poljedelskem ministrstvu. Ker pa dekleta le ni in ni, je furjala predčerašnjim v poljedelsko ministrstvo gospoda hrulit, zakaj da tako dolgo ni dekleta, ki bi imenoval Theimerico za sekčno načelnico poljedelskega ministrstva. Prepirla se je in kregala, končno se je zgrudila in mlo jokala. Uradniki so letali skup in le s težavo so nesrečno kandidatino za mesto sekčne načelnice spravili iz ministrstva.

Ij Pozornost na prehitro vožnjo avtomobilov je vzbudila zadnja nesreča na Viču. Da se v bodoče take nesreče preprečijo, mora sodelovati tudi občinstvo. Zato objavljamo o avtomobilizmu nekaj podatkov: Internacionalna znamenja avtomobilov so za Nemčijo D,

Bulgarijo BG, Špansko E, Francijo F, Angleško G. B., Ogrsko H., Italijo I., Monaco M. C. in Rusijo R. Ako prestopijo avtomobili iz teh držav avstrijsko mejo, se jim odkaže razun gori omenjenih črk Z v rdeči barvi in pa številko, katero določi po določenem redu carinski urad, pri katerem je avtomobil prestopil avstrijsko mejo. Za promet avtomobilov, katerih posestniki bivaajo v Avstriji, so določena sledeča znamenja za: dunajski policijski rajon A, Nižje-Avstrijsko B, Gor. Avstrijsko C, Solnograško D, Tirolsko E, Korosko F, Stajersko H, Kranjsko J, Primorsko K, Dalmacijo M, Prago (policijski rajon) N, Češko O, Moravsko P, Šlezijo R, Galicijo S, Bukovino T, Predarlsko W. Na Kranjskem za črko J so številke razdeljene: ljubljanski policijski rajon 1—250, okrajno glavarstvo Postojna 251—300, Kočevje 301—350, Krško 351—400, Kranj 401—500, Ljubljana 501—600, Litija 601—650, Logatec 651—750, Radovljica 751—850, Rudolfovo 851—900, Kamnik 901—950, Črnomelj 951—999. — V Ljubljani so dosedaj sledeče številke za avtomobile odkazane: Štev. 1 baron Liechtenberg, št. 2 že črtana (Trakin), št. 3 Ivan Karl Worm, št. 4 črtana (Majaron), št. 5 Speil, št. 6 črtana (Grassi), št. 7 O. Bamberg, št. 8 črtana (Speil), št. 9 Leskowitz, št. 10 črtana (Oskar Schmidt), 11. Lizi pl. Schemerl, št. 12 G. Tönnies, št. 13 Peter Škafar, št. 14 Lončarič, št. 15 črtana (Franc Zajc), št. 16 stotnik Kantz, št. 17 Ivan Hrihar, št. 18 črtana (Kenda), št. 19 Rob. Kollmann, št. 20 dr. Pegan, št. 21 Oskar Schmiedt, št. 22 poročnik Suchanka, št. 23 Josip Belič in Pavel Stele, št. 24 inžener Hille, št. 25 Karel Binder, št. 26 Karel Camernik, št. 27 deželni odbor, št. 28 Rihard Sušnik, št. 29 domobranski pešpolk št. 27, št. 30 K. A. Kregar, št. 31 deželni odbor, št. 32 Emil Klobučar, št. 33 Dragotin Hrihar, št. 34 Rih. Sušnik, št. 35 stotnik pl. Seeman.

Iz ženski odsek S. K. S. Z. ima jutri zjutraj ob 8. uri skupno sveto mašo in pridigo na Rožniku.

Iz Kranjski vojevniki kor v Ljubljani bo imel svoj občni zbor v nedeljo dne 1. junija t. l. z navadnim dnevnim redom ob 10. uri dopoldne v vrtnem salonu »Novi svet«, Marije Terezije cesta št. 14.

Iz Redek jubilej. Natararica gdna. Lenčka Bervar iz Zagorja praznuje danes v službi pri gospej Angeli Česnovar št. 33, Kolodvorska ulica, 20letnico natararske službe. Tako vztrajnost v natararski službi je pač redko dobiti. To pa priča tudi obenem o vrlini gospodinje. Še mnogo let!

Iz »Železna roka«. — Odkrita tajna organizacija. Tudi Ljubljana je dobila svoj zaroto, svojo tajno organizacijo. Kruto se glasi njeno ime: »Železna roka«. Človek vidi pri tem pred seboj črne, našemljene obraze, divje, brezsrčne poglede, železna dejanja. Zarota je eksistirala le nekaj časa, sedaj so posle v to organizacijo merodajne oblasti. Dognalo se je, da člani te tajne »organizacije« niso srdačni možje, ampak mladi fantki. »Železna roka« so ustanovili ob gledanju detektivskih filmov v kinematografih. Vse delovanje »Železne roke« je bilo namenjeno na pridobivanje cigaret in tobaka. Vsakemu članu je bilo natančno določeno, koliko cigaret itd. mora na dan dobiti na ta ali oni način in jih prinesiti v skupno zbirališče, kjer so člani »Železne roke« ustanovili pravcato zalogo tobaka. Sedaj je konec te z velikim trudom napravljene zaloge, konec naj bi bil pa vendar že enkrat tudi detektivskih filmov v kinematografih!

Iz Umrl je sinoči hišni posestnik in obče priljubljeni gostilničar »pri Sokolu«, Pred škofijo 18, gosp. Matevž Zadnikar, po daljšem bolehanju v 75. letu svoje starosti. Pogreb bo jutri popoldne ob štiri. Rajni je bil svak c. kr. dvornega svetnika Franceta Hubada in koncertnega vodje Mateja Hubada. Bodi mu blag spomin!

Iz Kaj je s Polajnkovo ženo? Kakor znano, so defraudanta Polajnka pred kratkom pripeljali v zapore tukajšnjega deželne sodišča, o njegovi ženi pa sedaj širša javnost ni vedela, kaj je pravzaprav z njo. Kakor se sedaj iz verodostojnega vira poroča, bode tudi žena kmalu v Ljubljani, a ne pride z uradno eskorto, marveč sama. Pri deportaciji, odnosno aretaciji jo je na potu v domovino oblast izpustila na prosto in tako sedaj sama potuje domov. Iz kakega vzroka se je to zgodilo, nam ni znano.

Iz Trgovski gremij poroča: Čuje se, da nekateri trgovci svojim nastavljenjem, ki so sedaj pri orožnih vajah, grozijo, da če se prav v kratkem ne vrnejo od vaj domov, so prisiljeni jim službo odpovedati. Tako postopanje od strani delodajalcev je vse obsodbe vredno, če se odpoklicancem, ki morajo izvršiti svojo dolžnost za cesarja in domovino, grozi z odpovedjo službe. Z

ozirom na humanitete in častne patriotične dolžnosti, se prosi cenj. delodajalce, da prihranijo službe svojim uslužbencem, ki so sedaj pri orožnih vajah, tudi, če bi bilo to za njih morda zvezano z osebnimi ali gospodarskimi žrtvami.

Iz Glasovit slepar prijet v Ljubljani. V Ljubljani so prijeli glasovitega tatu in sleparja Salomon Bergerja, ki je povzročal že več let silne skrbi policajem v večjih mestih naše države. V vsakem mestu je živel pod drugim imenom. Nedavno je izvršil velike sleparije na Sušaku, kjer je ljudi prevrnil, da je sin bogatega trgovca Ostojica iz Ogulina. Nato je Salomon Berger šel v Trst, kjer se je izdajal za sina bogatega tovarnarja Ante Bačiča na Sušaku. V Trstu je imel seboj »vzorco« Bačičevega vina. Nato je šel sleparit v Benetke, kjer je osleparil hotelirja »Hotela Danielo«, iz Benetk je pa prišel v Ljubljano. Tu je pa policija napravila konec »delovanju«. Bergerja odpeljejo na Reko. Ljubljana postaja nevarna tičkom Bergerjeve vrste.

Iz Pošta vest. Gimnazijski abiturient Milan Štampar je imenovan za poštnega praktikanta v Ljubljani.

Iz Cirkus Schmidt pride v kratkem v Ljubljano in bo z veliko gala-predstavo otvoril svoje kratko gostovanje. Cirkus razpolaga s plemenitimi konji, s katerimi pri predstavah v preciznem, mirnem delu popolnoma svobodno vladata ravnatelj Schmidt in njegova soproga. Dresura konj je nenavadno dovršena. Ravnotako izborna je ježa g. pl. Ott na polnokrvnem rjavcu. Izborna zabava in razveseljuje občinstvo šimpanz »princ Pepe II.«, ki kolesari, je, se slači in gre v posteljo. Največjo napetost in začudenje vzbuja neverjetna streljaška spretnost kapitana Sloma in mis Alice. Neugnano se smeje občinstvo ob glasbenih produkcijah Homberga in Renarda in kadar začeta oponašati ploskonožca, tedaj občinstvo od samega smeha še do sape ne more. Z eno besedo: cirkus Schmidt je v vsakem oziru prvovrstno podjetje.

Iz Iz opazovalnega oddelka v deželni bolnišnici je danes zjutraj pobežnil 35letni slaboumi Avgustin Žitnik.

Iz Umrl so v Ljubljani: Jernej Slapar, delavec-hiralec, 84 let. — Jernej Fister, delavec-hiralec, 72 let.

Iz Preiskava mleka. Tržno nadzorstvo je včeraj zjutraj z laktodenzimetrom preiskovalo mleko ženskam, ki je pripeljejo v mesto po Marije Terezije cesti. Preiskalo je je 82 mlekaricam, 1240 litrov po številu. V 15 slučajih so odvzeli mlekaricam v posebne steklenice vzorce v svrhu natančnejše preiskuje, ker je bilo dvomljivo kakovosti. Eni mlekarici so je zlili 6 litrov proč, ker je bilo pokvarjeno. V dveh slučajih sta mlekarici napovedali napačna imena, ker sta imeli slabo vest, in tako se bosta morali zagovarjati mesto enega zaradi dveh deliktov.

Iz Ponesrečili se je včeraj na Dunajski cesti pri nakladanju železa 26letni delavec iz Rožne doline pri Ljubljani Martin Hafner. Pri delu mu je padla na levo nogo traverza ter mu jo zlomila. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Iz Nepoštena postrežnica. Delavka Marija Bizjakova, stanujoča na Rimski cesti št. 6, je hodila streči v isti hiši stanujoči agrarnega inšpektorja soprogi König. V soboto jo je pa hudobni duh zmotil in pobratila se je na mizi ležčega bankovca za 20 K. Ker pa Königova ni imela nobenega razumevanja za to zmoti, jo je pustila aretirati.

Iz Povožil je 16. t. m. ob 3. uri popoldne na križišču med Sv. Petra cesto in Radeckijevo cesto hlapec Franc Rebolc železniškega delavca Štefana Erjavca iz Rožne doline. Erjavac je vozil s kolesom in je priletel v konje, padel na tla in se po kolensih potolkel, kolo se je pa popolnoma pokvarilo. Erjavac sodi, da Rebolc ne zadene nikaka krivda, češ da bi se nesreča ne bila zgodila, če bi se ne bili konji splašili.

Iz Ker je prehitro vozil, se je moral zagovarjati pri državni policiji hlapec Feliks Sokolj, hlapec v službi pri Kušarju na Erjavčevi cesti. Stražnika, ki ga je pozval, da naj počasi vozi, ni ubogal, marveč je bil aroganten. Tudi, ko je bil pri policiji zasiljan, se je zelo arogantno obnašal in kričal, da je zato hitro vozil, ker se mu je mudilo in da policija ni zato tukaj, da bi voznikom zapovedovala, kako naj vozijo. Državna policija ga je pa poučila, da se mora ravnati tako in voziti, kakor to policijski predpisi predpisujejo. Ker se je proti policijskim predpisom pregrešil, so mu štiridnevni zapor prisodili.

Iz Znano Treo Julijano, ki je bila že tako okoli dvajsetkrat kaznovana, so, ker je bila pijana, aretirali. V zaporu je pa zakrivila razžaljanje Veličanstva in so jo zato deželnemu sodišču izročili.

Iz Izseliti sta se hotela v Ameriko mladoletna Grašek Marko in Tomaž Kirin, a je to policijski stražnik preprečil.

Iz V prisilno delavnico so danes privedli delomržeža Jožefa Irrgeherja iz Weissenkirchna v Zgor. Avstriji, 18-letnega Jožefa Finka iz Linca, 16letnega Jožefa Lukana iz Polckana in 21letnega Petra Maierja iz St. Thomasa pri Celovcu.

Iz Novo slaščičarno je otvoril na Kongresnem trgu št. 6 gosp. Alojzij Dežman.

PO SVETU.

Poguben vpliv kinematografov. Nemški listi se obširno pečajo s slučajem umora nekega dečka v Vorbecku, o katerem je pred kratkim razpravljalo porotno sodišče v Essenu na Ruhr. Preiskava je dognala, da je obtoženec postal zločinec v prvi vrsti vsled pogubnega vpliva kinematografskih predstav. Prvi državni pravdnik tajni svetnik dr. Eger je izjavil pri razpravi: »Prepričal sem se, da postajajo kinematografi v sedanji obliki splošna nesreča; treba je vse storiti, da se v tem oziru čim najpreje doseže izprememba.« Kako vpliva kinematografski ljubezenski prizori na javno nramnost, priča pismo nekega Essenca, ki ga priobčuje essenski cerkveni list v 7. številki. Pismo slove: »Z zanimanjem sem čital članek »Morilec v kinematografu«. Državni pravdnik dr. Eger ima popolnoma prav. Kinematografi so nesreča. Redni obiskovalci kinogledališč so nervozne, hysteriji podvržene ženske. Mene so kinematografi pahnili v največjo nesrečo. Moja žena je bila vneto obiskovalka kinematograf; ljubezenske pustolovščine, ki so specialiteta kinematografskih predstav, so tako pogubno vplivale nanjo, da je sedaj z nekim moškim, ki je izvršil velike poverebe, pobežnila in mi vzela vse, kar sem imel — mir, srečo in dom. Odkar je začela hoditi v kinematografe, je bilo z zakonsko zvestobo in gospodinjstvom pri kraju. Sreča se je umaknila nesreči, najin petletni zakon se je razvil v roman, kakor si žalostnejšega ni mogoče misliti! Saj mora celo lajik postati pozoren in videti, kako se v času kinematografa množe ločitve zakonov, samoumori vsled nesrečne ljubezni itd. Obupen klic pretresa ozačje: Stroga cenzura za kinematografe!« Da, dol s kinematografsko kugo!

Davek na kinematografe v Italiji. Lastniki kinematografskih gledališč v Italiji so vladi sami ponudili, da se jim na vsak meter filma naloži davek 10 centesimov. S temi davčnimi dohodki se ima ustanoviti in vzdržavati glavni cenzurni urad za presojo filmov z moralnega stališča. Doslej so imeli to cenzuro v rokah različni faktorji ter se je mnogokrat zgodilo, da je kak prefekt prepovedal film, ki ga je drugi odobril ali pa obratno.

Časopisje v volilnem boju v Avstraliji. V Avstraliji se bodo v kratkem vršile volitve ter bo topot prvič stopila v veljavo postava, ki določa, da mora vsak volilni članek pisec podpisati.

Zanimiva lastnost čebel. Nekateri učenjaki, med njimi Dadant, so trdili, da imajo čebele nenavadno močno vonjalo, s katerim začutijo cvetlice v daljavi pol-druge angleške milje. Zdaj pa je dokazal Gaston Bonnier v Parizu, da čutijo čebele cvetlice le na majhno oddaljenost, a da imajo poštnim golobom podoben smisel. Svojo trditve je podprl z dokazom, ko je vzel čebeli vid in vonjalo, pa je v kljub temu priletela nazaj v dve angleški milji oddaljen panj.

Povprečna teža možganov. Slonovi možgani tehtajo 467 gramov, kitovi 245 gramov, človeški pa 138 gramov. Konj ima 57 gramov, gorila 42 gramov, orangutan 39 gramov, ovca pa 13 gramov težke možgane. Ako primerjamo človeško težo s slonovo ali kitovo, pa vidimo, koliko razmeroma večje možgane ima človek kakor ti dve največji živali na zemlji.

Dr. Friedmannov serum proti jetiki. Ameriški listi poročajo, da je nemški zdravnik dr. Friedmann v neki newyorški bolnišnici, kjer dela polikluse s svojim serumom proti jetiki, dosegel velike uspehe; bolnikom se stanje vidno boljša. Neka 19letna deklica je po šestih tednih zdravljenja popolnoma okrevala. Dr. Friedmann je svoj serum že prodal tvrdki Moric Eisner za 125 tisoč dolarjev; vrhu tega bo dobival velike obresti od zavodov za zdravljenje z njegovim serumom, ki se ustanove v 38 državah. Ameriški zdravniki, ki preiskujejo Friedmannov serum, protestirajo proti temu, da je dr. Friedmann svojo iznajdbo preje prodal, nego se je o njej izrekla pristojna oblast.

Trije mažarski aristokrati v konkurzu. Znani mažarski aristokrati: grof Pavel Szapary, grof Aladar Karacsony in grof Emerich Degenfeld se nahajajo pod stečajem; uničili so jih oderuhi.

Požar na izseljeniškem parniku. Na parniku »Saksonia« je ponoči na 16. t. m. nastal požar, ki je med izseljenci povzročil paniko. Gasiti so morali osem ur, predno so ogenj zadušili.

Ponarejalca 50kronskih bankovcev Ljudevit Reinerja in štiri njegove so krivce so zaprli v Budimpešti.

Hiša s sto nadstropji. V New Yorku so pričeli graditi novo nebotično hišo, ki bo zaenkrat najvišja v New Yorku. Imela bo 100 nadstropij in bo 400 m visoka. Stavbni stroški so proračunani na 30 milijonov dolarjev.

Pomanjkanje sodniškega naraščanja na Francoskem. V celokupni francoski državni upravi se vedno občutnejše kaže pomanjkanje naraščanja, najbolj sta pa pri tem prizadeta častniški in sodniški stav. Nedavno je bilo 200 sodniških začetniških mest prostih, oglasilo se je pa samo 53 kandidatov, pa tudi od teh je bilo le 41 v vsakem oziru usposobljenih. Na Francoskem so od davna smatrali sodniški poklic za častno službo, za katero se potezajo le premožnejši ljudje, tako da državi ni treba veliko izdajati za sodne uradnike. Za časa demokracije je spoštovanje do sodniškega stanu vedno bolj padalo, na drugi strani je pa življenje postajalo vedno dražje. Ze pred dvema leti je justični minister Cruppi izjavil, da je začetna plača 1500 frankov za nadomestne sodnike sramotna in mora mladino odvneti od sodniškega poklica. Celot socialistični poročevalec Willm je izjavil, da pot takimi plačilnimi razmerami Francija ne more več računati na primerno pravosodje. Briand je obljubil zvišanje sodniških plač, a je padel, predno je mogel svojo obljubo uresničiti; kaj bo v tem oziru napravil njegov namestnik Ratier, se še ne ve, dasi je za prihodnje leto zvišal justični proračun za poldrug milijon. Sploh je pa veliko vprašanje, če bo zvišanje plač posebno pomagalo, ker ni nobenega dvoma, da je pomanjkanje državno-uradniškega naraščanja posledica padanja rojstev med francoskimi meščanskimi sloji.

Davek za odpravo pijancev. Originalen davek so uvedli mestni očetje v Kersonu na Ruskem. Sklenili so, da bo vsak pijanec, katerega dobijo na cesti tako pijanega, da ne bi mogel obvladati svojih nog in bi moral biti vsled tega odpeljan domov, moral plačati poseben občinski davek. Ta davek je večji ali manjši, ker je odmerjen po premoženju pijančevem. Pri letnih dohodkih 1000 rubljev se plačajo trije rublji, pri dohodkih do 3000 rubljev je treba šteti 50 rubljev, pri še večjih dohodkih pa 100 rubljev.

Policijski pes izsledil tatu. Iz Rudslavic na Moravskem poročajo listom: V ponedeljek 12. t. m. je bilo tukajšnjemu gostilničarju ukradenih 800 K. Takoj je bilo brzojavljeno po policijskega psa v Poljsko Ostravo. V torek zjutraj so pripeljali psa v hišo okradenega gostilničarja. Dasi je med tem časom dokaj ljudi prišlo v gostilno in zopet odšlo, je pes vendar kmalu zavohal sled za tatom. Tekel je iz gostilne po vasi in se ustavil pred zadnjo hišo I. Smikala, kjer je začel lajati in se ni hotel geniti z mesta. To so ponavljali trikrat in pes je šel vedno v isti smeri proti zadnji hiši v vasi. Sum je padel takoj na I. Stoklaska, ki je v omenjeni hiši stanoval. Odvedli so ga v preiskovalni zapor.

Kako je na Portugalskem v verskem oziru. Neki libonski župnik se brani prestopiti prag pokopališčne kapele v bogoslužne svrhe, kajti kapela je postala svetna last in je tudi svobodomiselnostu in prostozidarstvu na razpolago za njihove prireditve. Vsled tega se »Mundo« začenja v dotičnega župnika, češ, zakaj pa gre potem obhajati, ko nese Najsvetejše »v žepu kakor smodko ali tobačnico«. »Svobodomiselnost« portugalska zakonodaja je namreč prepovedala, da bi smel duhovnik iti k prevadenju v duhovniški obleki ali s kakimi drugimi javnimi znaki sv. opravila; da, celo talarja ne sme imeti, marveč iti mora kot zasebnik. Sedaj je pa ta fina svobodomiselnost gospoda še tako nesramna, da se radi svojih lastnih izjemnih postav še norčuje iz duhovnikov.

Samozdravljenje je pogubilo že mnogo ljudi. Neumljivo je, zakaj se toliko ljudi, ki jih leta in leta mučijo bolečine v želodcu, ne poslužijo najnaravnejšega sredstva! Pristna Franc Jožefova grenčica se izmed vseh srednjeevropskih rudniških vod prikazuje kot najbolj bogata na razkrajajočih in odvajalnih soleh. V nasprotju z umetnimi sredstvi učinkuje ta grenčica že po zavžitku malih količin (povprečno pol kozarca), in sicer zelo sigurno. Profesor dr. pl. Leube, član cesarskega nemškega državnega zdravstvenega sveta, je dognal: »Franc Jožefova voda ne vzbuja nikakih težkoč, tudi če se jo zauživa v večjih količinah. Celot v slučajih, kjer so jo zauživali pri dražljivem črevesu, je vendar dosegla Franc Jožefova grenčica odvajanje brez bolečin.« — Dobiva se v lekarnah, drožerijah in prodajalnih rudnin-

skih vodâ. — Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih vrelcev v Budimpešti.

Kuharica zadela glavni dobiček. Glavni dobiček ogrskih hipoteknih srečk v znesku 300.000 K je zadela kuharica Elizabeta Nyari. Nyari je takoj pustila službo in si namerava predvsem privoščiti nekaj tednov počitka.

Prvak ameriških detektivov Jose Burns se že dalj časa mudi v Londonu in časopisje se obširno bavi z njim in njegovimi slavnimi čini. Burns se pri svojem poslu drži posebne metode po zgledu Sherlock Holmesa; prepričan je, da tudi najbolj prebrisani zločinec pusti za sabo kako sled in kakor hitro vidi, da je ta odkrita, postane zbežan kakor zajček, ki opazi kačo ter se sam izda. Zato Burns v nasprotju s svojimi strokovnimi tovariši hitro v časopisju razglasi, kadar najde sled. Burns je čokate, močne postave in nosi očala. Po zunanosti bi nihče ne sodil, da je to glasoviti detektiv. Burns, ki je že 25 let strah in trepet ameriških zločincev. Do pred štirimi leti je bil Burns šef tajne policije, potem pa je postal samostojen. V službi ima 1400 agentov, ki so skoraj vsi akademično izobraženi ljudje: zdravniki, kemiki, arhitekti, juristi, potem zlatarji in knjigovodje. Burns je pristaš specializiranja in v vsakem posameznem slučaju pritegne k sodelovanju tiste svoje pomočnike, ki so po svojem strokovnem znanju za to najbolj sposobni. »Dnevi navadnega spicelna« so minuli! pravi Burns. Izmed mnogostevilnih uspešnih Burnsovih slučajev je nekaj znanih tudi Evropi; tako je n. pr. odkril umor Rosenthala v Newyorku, ob kateri priliki so prišli na dan nezaslišani škandali newyorške policije. Zanimiv je trik, ki se ga je bil poslužil, da je spravil na dan krivce, ki so v Los Angelesu pognali v zrak poslopje »Timesa«. Na piko je bil vzel brata Mac Namara, a manjkalo mu je dokazov. Nekega dne je v odsotnosti bratov udrl v njuno pisarno in pod pisalno mizo napeljal zelo majhen, a močan telefon svoje lastne iznajdbe, ki ga je nazval »detektofon«. Fina žica je vodila ven na mesto, kjer je sedel stenograf, ki je zabeležil vsako besedo, ki sta jo brata izgovorila. Kmalu je bil dokaz njune krivde jasno podan. Zanimiv je tudi slučaj, ki je Burnsa topot pripeljal v London. Nenadoma je bilo izginilo neko sleparsko bančno podjetje, ki je oškodovalo veliko ameriških bank za znatne zneske. Svar je bila izročena Burnsu, toda za pobeglih sleparji dolgo ni bilo najti nobene sledi. Končno je Burns izvedel, da je nosil starejši sin dotičnega bankirja čevlje z visokimi petami. Sedaj je bila pot odprta. Sledovi za možem z visokimi petami so iz Newyorka vodili v Washington, od tod v različna pristaniška mesta in dalje v Evropo. Iz Alabame je šla sled v New Orleans in tu je bil »mož z visokimi petami« prijet na neki ladji v trenutku, ko se je hotel odpeljati. Kmalu je bila v rokah pravice cela sleparska družina Antonia Musica s štirimi sinovi in dvema hčerama, ki je izvršila 4milijonsko goljufijo; en milijon so še dobili pri njih. Sin Filip, mož z osodnimi visokimi petami, je vse priznal in obtežil pri tem tudi več oseb v Neapolju in Parizu. Že se je hotel Burns odpeljati v Neapelj, ko se je v Londonu pojavil slučaj Martin (ko je na nepojasnen način izginil ameriški milijonar Martin). Burns je prevzel tudi ta slučaj in sedaj vse napeto pričakuje, kako ga bo razrešil.

Bolnišnica na kolesih. Pri presoji ameriških razmer se navadno prezre, da so Združene države skoraj tako kakor cela Evropa velike. Naseljena je pa Amerika še vedno redko, dasi števílo prebivalstva ono v Nemčiji za 30 milijonov presega. Zahod je še vedno slabo naseljen in je težavno, skrbeti za kulturne potrebe prebivalcev. Državna uprava je osobito za to, da skrbi za zdravje; proučevala je vprašanje bolnišnice, ki bi se po železnici prevažala. Koristila naj bi v prvi vrsti revežem in se bo posebno na žene in otroke ozi-

ralo. Zato mislijo v Ameriki uvesti bolnišnice, ki bodo obsežale vlak 3 do 6 voz, ki bo vozil po krajih, kjer ni bolnišnic in kjer je za zdravje prebivalstva slabo preskrbljeno.

Ženska postajni načelnik. V Murke na Finskem je za postajnega načelnika imenovana gospa Milly Tojkander.

Zadnje vesti.

NEVAREN KONFLIKT MED ZVEZNIMI DRŽAVAMI IN JAPONSKO.

Washington, 17. maja. Konflikt med Zveznimi državami in Japonsko se je tako poostрил, da se računa z možnostjo resnega konflikta. Včeraj sta predsednik in državni tajnik za zunanje zadeve konferirala in prišla do zaključka, da Zveza ne more posegati v avtonomno postavodajalstvo posameznih deželâ. (Kalifornija je sklenila postavo, glasom katere se japonskim naseljencem zabranjuje pridobivanje zemljiške posesti.) Japonski kabinet, ki je za mirno poravnavo konflikta, bo baje demisioniral. Ameriška vlada ne prikriva, da je za mobilizacijo brodovja in armade vse že pripravljeno. Diplomatične zveze niso še prekinjene.

MIROVNO VPRAŠANJE.

London, 17. maja. (Reuter.) Zunanji urad ni storil še nobenih priprav za sklicanje mirovne konference. Grey se v ponedeljek s svojega dopusta vrne in se udeleži v torek seje konference poslanikov. Mirovni delegati bodo v ponedeljek že vsi v Londonu, vendar niti srbski niti grški delegat nimata glede podpisa preliminariev še nobenih instrukcij.

NEKA SKUPNA AKCIJA AVSTRIJE IN ITALIJE.

Dunaj, 17. maja. Ker Essad paša v Albaniji zelo ruje in izsiljuje od trgovcev velike vsote, sta Avstrija in Italija kljub odpravi blokade poslali vsaka po eno vojno ladjo v Drač.

»SAMOUPRAVA« ZA MIRNO SPRAVO.

Belgrad, 17. maja. Vladna »Samouprava« obžaluje, da velik del srbskega, bugarskega in grškega časopišja spričo aktualnih vprašanj zanemarlja višje interese balkanske zveze. Srbija balkansko zvezo visoko ceni in je njej na ljubo veliko žrtvovala, tako Albanijo. List trdno upa, da se bodo interna vprašanja zaveznikov ugodno rešila, tako da se bodo balkanski narodi mogli potem posvetiti delu za boljšo bodočnost.

VOLITVE V PRUSKO ZBORNICO.

Berolin, 17. maja. Dosedaj je izvoljenih za prusko poslaniško zbornico 354 poslanec. Od teh je 123 konservativcev, 42 »Freikonservativcev«, 55 nacionalnih liberalcev, 25 od ljudske stranke, 96 od centra, 4 Poljaki, 2 Danca, 7 socialnih demokratov (eden več kot doslej). Opraviti je še več ožjih volitev.

RAZPOR MED ČEHI.

Dunaj, 17. maja. V češkem taboru je nastal razkol. Dr. Kramář je namreč hotel podpisati interpelacije agrarcev glede na žalostno stanje deželnih financ na Češkem, češ, da je to proti avtonomiji dežele. V kuloarju zbornice je prišlo med dr. Kramářem in Praškom do konflikta, ker je Kramář dejal, da morajo Čehi namestnika in vlado podpirati. Češki agrarci so sklenili stopiti proti vladi v opozicijo.

SOKOLSKI KONGRES.

Dunaj, 17. maja. Ministrstvo za notranje zadeve je rekurs Sokolske zveze proti prepovedi letos nameravanega sokolskega kongresa v Ljubljani odbilo. Kongres se ima vršiti prihodnje leto.

ANEKSIJA ADA KALEHA.

Budimpešta, 17. maja. Ministrski svet se je danes pečal z vprašanjem aneksije Ada Kaleha.

ARMENSKO VPRAŠANJE.

Carigrad, 17. maja. Bivši turški zunanji minister Noradunghian je bil izvoljen za predsednika armenskega narodnega zbora.

DEMENTI.

Carigrad, 17. maja. Atentat na Enver bega se demantuje.

KULTURNO DELOVANJE NEMSKIH DIJAKOV.

Dunaj, 17. maja. Danes so nemško-nacionalni dijaki na tukajšnji univerzi prišli v konflikt z judovskimi, iz česar se je razvil pretep, v katerem je bilo več dijakov znatno ranjenih in več šip ubitih. Intervenirala je policija.

STAVKA TRAMVAJSKIH USLUŽBENCEV V ZAGREBU.

Zagreb, 17. maja. Včeraj je bila tu stavka tramvajskih uslužbencev, ki so zahtevali, naj se odpusti neki voznik. V dveh urah je bilo doseženo sporazumljenje z ravnateljstvom. Nepriljubljeni uslužbenec je odpuščen, o ostalem se pa še dogovori ravnateljstvo z uslužbenci.

IZ ARISTOKRACIJE.

Berolin, 17. julija. Hči avstro-ogrškega poslanika Szögenyi-Maricha Maria se je omožila s komornikom grofom Somssichem.

SMRTNA KOSA.

Tolmin, 17. maja. Tu je umrl trgovec in posestnik gosp. Andrej Vrtovec, star 58 let.

VELIKANSKA TATVINA NA LLOYDOVEM PARNIKU.

Gablonz, 17. maja. Perzijskemu trgovcu z biseri Mirci Izmail Kam je bilo ukradenih iz kovčega na parniku »Gablonz« denarja in drugih vrednosti za 1334 funtov šterlingov. Zaprlj so šest oseb, a se še ne ve, kdo da je tat.

Tudi za odrasle

Poraba okrepčevalnega sredstva se izkaže mnogokrat kot zapovedana in sicer ne samo morda za otroke, ampak tudi za odrasle vsake starosti, za ženske in za moške. Že desetletja znana slovita Scottova emulzija se je izkazala kot taka vedno kar najboljše, bodisi da se gre za prirojeno slabost ali za okrepitev po prestani bolezni. Že po razmerno kratki vporabi Scottove emulzije se opazi učinek. Življenska moč se zopet zbudi in dobi se tudi dober tek. Zaradi tega raste hitro moč in dobi se veselje do življenja. Scottova emulzija je tako lahko prebavljiva in okusna, da jo tudi lahko odrasli brez vsakega truda dalj časa jemljejo in lahko preneso.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 80 v. v znakah na SCOTT & BOWNE G. m. b. H., in se sklene na ta časopis, dostavi se mu zrna pošiljatev potem lekarne za poskušnjo.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 17. maja 1913.

Pšenica za maj 1913	10.73
Pšenica za oktober 1913	10.42
Rž za maj 1913	9.55
Oves za maj 1913	8.49
Koruzza za maj 1913	7.89
Koruzza za oktober 1913	7.06

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
16	9. zveč.	733.4	15.1	brezvetr.	del. obl.	
17	7. zjut.	731.6	13.7	sl. vszvh.	del. jasno	0.6
	2. pop.	731.1	19.8	p.m. jzah.	"	

Srednja včerašnja temp. 16.3, norm. 14.2°.

STOLLWERCK ZLATO

najnovejša
cokolada

Neprekosljiva v kakovosti
in kupni vrednosti.

Pozor!

Zahtevajte pri Vašem trgovcu ne samo „kocke za govejo juho“, temveč vedno **izrečno**

Zvezda s križcem

MAGGI JEVE kocke
za govejo juho

po 5 v

kajti te so

1534

priznано najboljšje!

Samo prave z imenom **MAGGI** in
varstveno znamko zvezdo s križcem!

Ovratnike za prečastito duhovščino

priporoča **Josipina Podkrajšek**
Ljubljana, čevljarska ulica šte. 2
— Naročila po pošti se izvrše točno. —

Stanovanje išče

mirna stranka za avgust z 2 sobama in pritliklinami. - Pismene ponudbe na upravo pod št. 1503.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje, ki se mi je izkazalo povodom težke izgube mojega nad vse ljubljenega moža, gospoda

Antona Planinca

kakor tudi preč. duhovščini, sl. prostovoljnemu gasilnemu društvu v Sevnici, vsem darovalcem krasnih vencev ter sploh vsem, ki so draga pokojnika spremili k večnemu počitku, izrekam mojo iskreno zahvalo.

Bog plačaj!

Brod pri Boštanjju, 10. maja 1913.

1539

Terezija Planinc.

Marija Zadnikar roj. Hubad naznanja v svojem imenu, kakor tudi v imenu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen iskrenoljubljeni soprog, gospod

Matevž Zadnikar

gostilničar in posestnik

sinoči ob 11. uri v 75. letu starosti, po težki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti mirno in vdano v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika vršil se bode v nedeljo dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Pred Škofijo šte. 18 na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah

Ljubljana, dne 17. maja 1913.

I. slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

Örnogorske čete zapuščajo Skader.

Iz slovanskega sveta.

sl Nova Orlovna. Vrli Moravani pridno grade Orlovne. Še v teku tega meseca se prične s tako stavbo tudi v Velikih Karlovicah.

Balkanska razstava v Moskvi. V začetku letošnje jeseni se bo otvorila v Moskvi balkanska razstava. Namen te razstave je, seznaniti rusko javnost s sedanjim kulturno-gospodarskim stanjem Bulgarije, Srbije, Črne gore in Grčije. Zgodovina balkanske vojske bo tvorila poseben oddelek. Razstava bo nameščena v zgodovinskem muzeju.

Zatiranje Slovkov. Z gimnazije v Banski Bistrici so izključili tri slovaške diake zaradi hujškanja proti Madžarom, katerega so bili obdolženi, ker so peli himno »Hej Slovaci!«

Narodnostna meja češko-nemška meri čez 800 km, nemško-madžarska 150 km, nemško-slovaška 200 km, nemško-poljska 800 km. Nemško-poljska meja se tiče le deloma tudi Avstrije. Po razsežnosti narodnostne meje je razvidno, kako je ogrožena slovanska zemlja po tujem, zlasti nemškem in madžarskem nasilju. Tudi slovenski mejaši imajo strašiti dolgo mejo svete materine zemlje in odbijati silne navale zemlje lačnih tujcev. Pomoč vrli armadi — »Slovenski Straži!«

Češko-poljska zmaga v Šleziji. Te dni so bile volitve v občinski zastop od Nemcev ogroženega Peterwalda. Čehi so volili v III. razredu skupno s Poljaki proti nemškemu kandidatu. Kljub vsemu pritisku od nemške strani in kljub nezasišani pristranosti vladnega komisarja so Slovani nad Nemci zmagali sijajno. Češko-poljski kandidatje so dobili poštenih 519 glasov, nemški kandidatje pa pri vsem sleparstvu bore 203 glasove.

Vicko Butier umrl. V Splitu je prominul odlični narodni borilec Vicko Butier v 54. letu svojega neumornega delovanja. Butier je bil obdolžen veleizdaje in pahnjen v enajstmesečni preiskovalni zapor. Zadnji čas je bil Butier član uredništva pri splitski »Slobodi«.

Zatiranje Slovkov. Požunsko sodišče je obsodilo gospodično Gizelo Fridrichovo zaradi članka v »Slovaški Matici«, ki ga je spisala za Paříčkov koledar, na dva-mesečno ječo, češ, da je hujškala proti Madžarom.

Čehi v Pruski Šleziji, ki se imenujejo sami sebe »Moravce«, so dokaj zapuščen in pozabljeni ljudstvo. Njih voditelji so

duhovniki, ki izdajajo za češko prebivalstvo »Katoličke Noviny«, in to je tudi vse, kar smejo. Šole pa so nemške, uradi nemški, vse nemško. Dočim se Poljaki uspešno branijo germanizacije pruskih hekatistov, se za pruske Čeha ne stori ničesar. Dolžnost avstrijskih Čehov bi bila pomagati zapuščenim »Moravcem«. Ustanoviti bi trebalo češke šole ter jim pošiljati dobre češke knjige in časopise, da ne utonejo v nemškem morju.

— Aretacije v Dalmaciji. Te dni je prišla policija v Splitu voditelja dalmatinske mladine, urednika Avgušina Ujevića, in ga obsodila na tri dni zapore, ker je fiksiral detektiva. Po prestani kazni je bil izročen sodišču, ker ga je državni pravdnik tožil zaradi javnega nasilja in motenja javnega reda, ki ga je zakrivil z nekaterimi članki. — Zadnje dni se je vrsila v Zadru sodnijska obravnava proti posestniku Ivanu Biliškovi iz Dubrovnika, ki je bil tožen, da je opravljal vohunsko službo v prid Črne gore. Biliškov je predsedel nekaj tednov v preiskovalnem zaporu, iz katerega je bil proti visoki kavciji izpuščen in pri sodni obravnavi oproščen, ker mu niso mogli ničesar dokazati.

Bojkot na Balkanu. »Našinec« poroča: Belgrajski zastopnik neke ostravske veletrgovine je sporočil svoji firmi, naj z ozirom na splošno neprijazno protiaustrijsko razpoloženje v srbskih trgovskih krogih ne pošilja več blaga v Srbijo, ker bi ne dobilo nobenih odjemalcev. Srbske grožnje niso prazno kričanje, ampak prihajajo iz smrtno žaljene srbske duše. Pri tem je belgrajski zastopnik opozoril svojo firmo, da ni samo nič novih naročil, ampak da se celo še prejšnja naročila preklicujejo. To poročilo je ostravske tovarnarje kar potrla.

MANUEL SE NE UDELEŽI SVATOV-ŠČINE NA NEMŠKEM DVORU.

Portugalska vlada je naznanila nemški, da ne bo poslala svojega zastopnika k poroki hčerke nemškega cesarja, ako bo pri tej priliki navzoč bivši kralj Manuel, ki ruje proti sedanjemu državni obliki na Portugalskem. Vsled tega se Manuela ni povabilo k poroki, da bi bo v kratkem postal sorodnik Hohenzollerncev, ker se poroči z nečakinjo nemškega cesarja.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

Ivan Kacin Ljubljana
Zaloška cesta št. 7.

Izdelujejo se vsake vrste

harmoniji

po amer. sistemu, in sicer od 80 kron naprej. Sprejemajo se tudi popravila po ugodnih cenah. **Zahtevajte ilustrovani cenik.** Oddajajo se tudi na obroke. 1548 2

Priložnostni nakup! Priložnostni nakup!
30.000 parov visokih čevljev na zadrgo!
3 pari visokih čevljev na zadrgo za **K 14-75**

kot kaže slika, popolnoma iz najboljšega usnja z dobriimi podplati. Teh 30.000 parov čevljev je bilo namenjeno za balkanske države, ki so mi pa vsled vojske ostali. Zato prodajam pod lastno ceno 3 pare čevljev za gospode ali visoke čevlje na zadrgo za ženske iz najboljšega usnja in v vseh velikostih za K 14-75. Pri naročilu zadostuje številka ali pa mera v centimetrih. Razpošilja po povzetju prva krščanska razpošiljalnica za čevlje: **Franc Humann, Dunaj II. Aloisgasse 3/10 R.** Cenjeni naročniki se prosijo za nadaljnja priporočila!

OGLAS.

Mestna hranilnica v Kamniku razpisuje mesto uradnika

z začetno letno plačo K 1440— in stanarino K 100—.

Po zadovoljivem dvehletnem službovanju se imenuje stalnim uradnikom z dohodki XI. činovnega razreda državnih uradnikov in s pravico do pokojnine. Prosilci naj s prilogami opremljene prošnje naslovijo do 25. maja 1913 na ravnateljstvo Mestne hranilnice v Kamniku.

Službo nastopiti je takoj ali pa vsaj s 15. junijem 1913.

Pogoji za sprejem v to službo so:

1. samopravnost,
2. neomadeževana preteklost,
3. zadostitev vojaški dolžnosti,
4. zadostna predizobrazba,
5. položitev varščine po dogovoru.

Prosilci, ki so služili že pri kakem denarnem zavodu, imajo prednost.

Ravnateljstvo.

VOJSKA NA BALKANU.

Sestavila profesorja dr. Vinko Šarabon in Anton Sušnik.

Cena za elegantno vezan I. del K 7-20.

To delo je gotovo najlepša in najbogateje opremljena slovanska knjiga, ki obsega zanimiv in vsestransko zanesljiv popis krvave vojske, ki so jo izvojevali naši balkanski bratje s tisočletnim zatiralcem, krutim Turčinom, in ki ne najde para v svetovni zgodovini. Knjiga ima nebroj krasnih slik in bogato zunanjo opremo. Na to krasno delo, ki vsebuje najzanimivejši del slovanske zgodovine, bo lahko ponosen vsak posameznik, pa tudi vsaka javna knjižnica.

II. del, ki bo manjšega obsega, izide v kratkem.

Slovenska kuharica Magdalene Pleiweisove. Šesti natis priredila S. M. Felicita Kalinšek. To je najboljša in najpopolnejša slovenska kuhinjska knjiga, ki pomeni za naše ženstvo velik napredek v gospodinjstvu. Ta zlata knjiga slovenskega ženstva je izšla v dveh izdajah:

Velika izdaja, ki obsega 598 strani, ima 18 krasnih, večbarvnih tabel in mnogo slik med besedilom, elegantno vezana K 6— (po pošti 30 vin. več).

Okrajšana izdaja, brez slik in prikrojena za vsakdanje potrebe, stane K 3—, vezana K 3-60 (po pošti 30 vin. več).

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. Cena K 3—, elegantno vezana K 4—. — Ta knjiga nudi vsa pravila za omikano vedenje in polaga prvo važnost na oliko in plemenitost srca. Knjiga je namenjena vsem stanovom; kdor se bo ravnal po njenih navodilih bo povsod čislán, priljubljen in spoštovan.

Stoletna pratika dvajsetega stoletja (1901—2000). K 1-30, vezana K 2— (po pošti 20 vin. več). — To je knjiga, ki nas uči vsega, kar je potrebno vedeti o časoslovlju. Knjiga obsega tudi koristna gospodarska pravila, najvažnejša zdravstvena navodila ter mnogo drugih za praktično življenje potrebnih podrobnosti.

Načrt Ljubljane. 1:10.000 zelo natančno izvršen. Cena načrtu v dveh barvah 30 vin., v petih barvah 50 vin. — Načrt je vsled svoje natančnosti zelo pripraven ter priporočljiv za tujca in domačina, pa tudi za šolsko mladino, ki se mora seznaniti s poznavanjem in čitanjem zemljevidov. Dobi se tudi v nemškem jeziku po istih cenah.

S pomočjo sledečih knjig se bo vsak Slovenec lahko sam in v kratkem času naučil ne le ustmene temveč tudi pismene nemščine:

Nemščina brez učitelja.

Sestavil Pavel Novak. Obsega dva dela:

I. del „Slovensko-nemška slovnica za samouke“. Cena 1 K 20 v.
II. del „Slovensko-nemški razgovori“ v vsakdanjem življenju. Cena 1 K 20 v.

Oba dela skupno vezana v platno veljata samo 2 K 80 vin. Prvi del, ki obsega slovnico, je za temeljito priučenje nemščine nujno potreben, drugi del ga pa izpopolnjuje in je za praktično in hitro rabo nad vse primeren; obsega namreč razgovore za najrazličnejše slučaje in prilike, v katerih more priti nemščine neuk Slovenec v neposredno dotiko z Nemcem.

Poleg „Nemščine brez učitelja“ je za samouka tudi nujno potreben

Slovarček nemškega in slovenskega jezika.

Sestavil profesor dr. Janko Šlebinger.

Cena K 1-20, v platnu K 1-80, po pošti 20 vin. več.

Slovarček je prirejen s posebnim ozirom za samouke, ker navaja pri nemških besedah vse nepravilne oblike, tako da si bo samouk v tem slovarčku nemške besede ne samo poiskal, temveč se jih bo naučil v praktični govorici prav rabiti. Za šolsko mladino in dijaštvo, dalje za samouka in sploh za vsakega, ki se bori s težavami nemškega jezika, je dr. Šlebingerjev Slovarček nenadomestljiv pripomoček.

Lepa naša domovina. (Kranjska v podobah.) Cena K 1-20. Ta album nudi zbirko večbarvnih pokrajinskih slik, ki kažejo naravno krasoto in druge znamenitosti kranjske dežele. K vsaki sliki je pridejan kratek opis.

Pod svobodnim solncem. (F. S. Finžgar.) Povest davnih dedov. 2 zvezka K 6-80, vezano K 8-80.

Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. — Cena K 2-20, vezano K 3-20.

Zadnja kmečka vojska. Zgodovinska povest iz leta 1573. Cena K 1-60, vezano K 2-60.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) Zgodovinski roman. (Spillmann.) 2 zvez. K 3-80, vez. K 5-40.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Somišljeniki! Spominjajte se
Ljudskega sklada! Prispevke
sprejema Tajništvo S. L. S.
Miklošičeva cesta 6.

Vabilo

na

redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Rovtali pri Logatcu

reg. zadr. z omejenim poročtvom

ki se bo vršil

dne 1. junija 1913 ob 3. uri popoldne
 v občinski pisarni.

□□

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju v pretečenem letu.
2. Odobrenje računskega zaključka za 1. 1912.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

1538

Načelstvo.

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka!

Juvelj, zlatnina, srebrnina ter
 razne ure. — Popravila in
 nova dela po najnižji ceni.

Edina zaloga ur z znamko „TUP“.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter
 zapriseženi sodni cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Geniki zastoj in poštne prosti!

Odda se v najem s 1. julijem dobro idoča

pekarija

z vsem orodjem. — Več se izve pri g. Alojziju
 Fröhlichu, Brezje, Gorenjsko. 1456

Odda se prijetno

1496

poletno stanovanje

z eno ali dvema sobama in kuhinjo s
 popolno opremo. Zdrav gorski zrak,
 vsakdanja vožnja - pošta. Anton Bur-
 keljca, Laze v Tuhinju pri Kamniku.

Hiša sredi vasi, v kateri se iz-
 vršuje trgovina z mešanim
 blagom in vinska trgovina
 je zaradi preselitve pod
 zelo ugodnimi pogoji na prodaj. Naslov
 pove uprava „Slovenca“ pod št. 1154.
 (Znamka za odgovor.) 1154

Sprejme se

1217

učenec

za mizarstvo obrt, star 15—16 let. Več
 se izve pri Andreju Kregarju, mizar-
 skem mojstru v št. Vidu nad Ljubljano.

Marljivi zastopniki

se takoj sprejmejo za več okrajev na
 Kranjskem in Spodnjem Štajerskem
 proti visoki proviziji, tudi kot postran-
 ski zaslužek. Prvo vrstno blago. Ponudbe
 pod „Stalnost“ na upravo „Slovenca“.

Dobičkanosna obrt

na prometnem kraju, ki jo vodi lahko vsak
 brez posebnega znanja, se prodaja radi družinskih
 razmer s celo delavnico in z vsem inventarjem.
 Ponudbe na upravo lista pod št. 1422.

Odda se takoj mala, dobro vpeljana

trgovina z mešanim blagom

v Ljubljani. — Potrebna glavica K 1500— do
 K 2000—. Poizve se pri tvrdki H. Richter, Ljub-
 ljana. Čolova cesta. 1510

Cirkus Schmidt

najelegantnejši cirkus avstro-ogrske monarhije

Več povedo dnevi lepaki.

pride!

Več povedo dnevi lepaki.

1541

RAZGLAS.

Zaloga znamenite tovarne za čevlje se ima
 razprodati globoko pod tovarniško ceno. Da se
 prostor čimprej izprazni, se razprodaja

3 pare čevljev za K 13.50

čisto po želji, za moške
 in ženske.

Dokler je kaj zaloge!

3 pari visokih čevljev
 na zadrgo iz najboljšega
 črnega usnja, elegantni
 in trpežne kakovosti, sa-
 mo za K 13.50

vsakemu proti povzetju.
 Pri naročilu zadostuje
 številka ali dolgot v cen-
 timetrih. 631

J. Schüller, Dunaj, III. Kriegler-
 gasse 6/II.

Nadležne kocine

na obrazu in na rokah odstranjuje v
 petih minutah

odstranjevalec kocin

dr. H. Rixa

zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Škatlja za K 4— za-
 dostuje. Razpošilja na vse strani

Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX. Berggasse 17 H.
 Zalogo v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem Jelenu“, par-
 fumerija A. Kandič in drogerija „Adrija“.

Lepo posestvo na Koroškem

70 aralov sveta, zraven se pravico na obširnem
 skupnem pašniku, v celovski ravnini, pri
 glavni cesti, se zaradi družinskih razmer
 prodaja več pove župnijski urad v Pokračah,
 p. Grabštanj pri Celovcu. 1453

Ustanovljeno 1845.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in
 :: snaženje oblek. ::

Apretura sukna.

Jos. Reich

Poljanski nasip — Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

:: Postrežba točna. Solidne cene. ::

UČENKO

čedno, poštenih krščanskih starišev, z
 dobrim šolskim izprijevalom sprejme ta-
 koj v trgovino z mešanim blagom IGNA-
 CIJ MORIČ, Jesenice, Gorenjsko. 1540 3

Pozor, kolesarji!

Namesto K 120,
 samo K 80.

Franko na vsako postajo.

V reklamne namene razpošiljem 200 novih sve-
 tovnih znamenitih graških dvokoles, model 1912,
 elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem na-
 mesto za K 120, za 80 K. S torpednim prostim
 tekom K 95— s poštno vred. Ze rabljena ko-
 lesa od K 40— naprej. Nova čvrsta guma po
 K 5—, 6—, 7—, 8—, zračne cevi po K 3—, 4—,
 5—. Svetilke, zvonci, pedalji in vsa ostala pri-
 tilikla po cenah na debelo. Popravila, emajlir-
 nje in poniklanje v lastni delavnici hitro in ceno.
 Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa napla-
 čila K 20—. Plaćevanje na obroke izključeno.
 Cenovniki gratis in franko. Srbo-brvaška do-
 pisovanje. 1034

Tvorniško skladišče dvokoles in živalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donastrasse št. 23.

Prečastiti duhovščini in slavnemu
 občinstvu uljudno naznanjam, da nisem
 opustil pasarske obrti, temveč nasprotno
 znatno povečal svojo zalogo raznih cer-
 kvenih potrebščin, kakor tudi svetil in
 materiala za električno in plinovo raz-
 svetlavo.

Renoviranje in galvaniziranje sta-
 rih predmetov kar najhitreje.

Proračuni in načrti vedno na raz-
 polago. 1355

Leopold Tratnik

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

Ustanovljena

1892

ustanovljena

1892

Fr. Hopf

sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani

Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša trgovina
 glasovirjev in podbenega orodja

Glasovirji, pi-
 anini, harmo-
 niji (amerik.)
 najbolj sloviti
 tvrdki: Stolz-
 hammer,

Rössler, Czerny
 & Hofmann,
 Höpfig in edino
 zastopstvo
 dvorne tvrdke
 Förster.

Posojevalnica. Plaćila na obroke.

Najnižje cene. 333 1

POSESTVO

tik velike tovarne in železnice, skupaj
 45 oralov, trajni zaslužek z vožnjo,
 500 sadnih dreves, se iz proste
 roke takoj prodaja skupno ali na
 željo kupca tudi le deloma.

Več se poizve pri lastniku

IV. TERAN, Sp. Rudinja

pri Celju. 1495

Na prodaj je skoro nov, pokrit

koleselj

za vprego enega konja;

pekovska truga

iz mesecnega lesa, znotraj obita
 s pocinjeno pločevinasto ploščo;
 večja partija

kurnikov, zaklopnih gnejzd in
 pločevinasta korita.

Naslov pove uprava „Slovenca“ pod
 št. 1535. (Znamka za odgovor.)

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja pro-
 stora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje
 tudi na dom. Parna žaga SCAGNETTI, za
 skladiščem državnega kolodvora. - - - 245

Vajenca

za izdelovanje orgelj sprejme
 takoj Ivan Milavec, Ljubljana
 Linhartova ulica. 1515

Morske kopeli „Selce“

pri Cirkvenici.

Obalne kopeli, solne in peščene
 kopeli, otroče igrišče, restavracija
 in kavarna v hiši, kranjska kuhinja,

priporoča

Ludovik Heidinger

restavracija

Hotel „Rokan“ Selce.

Trikratna zveza vsaki dan s parobrodom z
 Reko tje in nazaj. 1532 6

Lepo kočijo

malo rabljeno, lahko, tudi za eno vprego,
 in sani zraven, ki se nataknejo, ter po-
 polno opravo za dva konja prodaja po
 ugodni ceni A. Jugovic, Krško, Do-
 lenjsko. 1530 3

Prodaja se lahko in nizko

1529 3

motor

z dvema cilindroma, znamke „Styria“. Lastnik
 omenjenega motorja se nahaja v domobranski
 vojašnici pri dopoln. batalj. kadru v Ljubljani.

Kuharica

27 let stara, poštenega, krščanskega življenja,
 doma z dežele, dobro izurjena v kuhanju in
 ostalem gospodinjstvu, želi službe v kakem
 župnišču. — Pismene ponudbe pod št. 1531 na
 upravo „Slovenca“.

Staubene parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred
 delavskimi hišami in na Glincah
 takoj ob mestni meji na Tržaški
 cesti, vse z najlepšo lego so po
 izberi za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku JOS.
 TRIBUC, na Glincah 37. 2127

Zvepleno zdravilišče

Varaždinske toplice (Hrvaško)

Železniška, poštna, telefonska in brzojavna postaja. Nov zdraviliški hotel z električno razsvetljavo
 staroznana radioaktivna žveplena kopelj 58° C

1138

priporočljiva za

trganje, revmo, ishijo itd. Pitna zdravilišča za bolezni v vratu, krhlu, prsih, jetrih,
 želodcu in v črevesih. Električna masaža, blatne, oglj. kisline
 in solne kopelji. Odprto celo leto. Moderni komfort. Novi hoteli. Kraska okolica. Vojška
 godba. Prospekti zastoj od zdraviliškega ravnateljstva. — Zdraviliški zdravnik dr. I. Lochert.

Najboljše ogrske salame, fina sočna šunka (gnjat),
 kranjske klobase, prekajeno meso, slanina
 s papriko, najboljši pristni emendolski sir ter
 sladko čajno surovo maslo priporoča tvrdka

J. BUZZOLINI, Ljubljana, Štritarjeva ulica.

Vsakdanje pošiljatve od najmanjše do največje množine po najnižji ceni.

1519

Evropske armade in dvoboji.

Zalosten dvoboj med avstro-ogrskima častnikoma stotnikom Zborowskim in nadporočnikom Weissom, ki je bil, kakor smo poročali, ustreljen, je zopet povzročil živahno načelno razpravo o dvoboju. Zanimivo je, kakšno stališče zavzemajo glede na dvobojno vprašanje razne evropske države. Predvsem se mora pibiti, da glede na dvoboj zavzema avstro-ogrška armada najbolj nazadnjaško stališče, ker se v drugih evropskih državah dvoboj zelo omejuje. Predvsem angleška armada! Dvobojev ni. Častnik, ki bi pozval sotočarja na dvoboj in častnik, ki dvoboj sprejme, se takoj iz službe odpusti in ga oistro kaznujejo. Nemški cesar Viljem II., vojak skozi in skozi, je izdal 1. januarja 1897 odlok proti dvobojevanju. O tem odloku je izjavil državni kancler knez Hohenlohe v seji nemškega državnega zbora 17. novembra 1896, da namerava spore in razžalitve med častniki podvreči častnosodnemu postopanju in odločitvi tako, da se ne sme nihče siliti k dvoboju. Ta obljuba se je izpolnila z najvišjim odlokom 1. januarja 1897, ki bo gotovo vzgojno vplival na častniški zbor in omejil dvoboje. Vsak častnik je dolžan, da se v častnih zadevah obrača na častni sod, ki mora komanderju svoje predloge staviti, da se ali uvede častno sodno postopanje ali da se zadeva sploh reši. Na Francoskem je 29. majnika 1907 takratni vojni minister general Picquart zbornim poveljstvom odposlal okrožnico, v kateri izjavlja, da nimajo pravice za spore med vojniki in višjimi dovoljevati dvoboje in da na dvoboje ne smejo pritiskati. Če se vname spor med službo in če gre zgolj za zasebno zadevo, sme vsakdo postopati tako, kakor mu to vest in nazor o časti velevala, a za svoje postopanje ostane odgovoren postavi in vojaškimi predpisi. V nekem pismu, ki ga je pisal laški vojni minister general Bigano marchesu Crispoliju, voditelju protidvobojne lige, 12. decembra 1907, je navedeno: Mislím, da bo dvoboj iz vojaških krogov bolj izginil zato, ker bo izginil iz meščanskih krogov, kakor pa radi mojega prizadevanja. Na Španskem je pa kralj Alfonz XIII. od leta 1906. protektor španske protidvobojne lige, ki ji smejo tudi aktivni častniki pristopiti. Visoke redove dobe tisti višji častniki, ki se za namene protidvobojne lige zavzemajo. Kar se tiče nazora o dvoboju v avstrijskem pravosodstvu, določa novi avstrijski zakonski načrt o kazenskem zakonu, ki seveda nima za armado nobene veljave: Kdor pozove na dvoboj ali sprejme poziv na dvoboj, bo kaznovan z zaporom od enega tedna do enega leta in se mu tudi naloži lahko globa do 10.000 kron. Kdor je v dvoboju, ki traja toliko časa, da postane en dvobojsnik za dvoboj nesposoben, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do pet let; kdor se pa udeleži takega dvoboja, za kateri je dogovorjeno, da en dvobojsnik izgubi življenje, se kaznuje z zaporom do 10 let in se mu lahko še naloži denarna kazen do 20.000 K. Kdor komu grozi z zaničevanjem, da bi ga izzval na dvoboj ali če kdo koga zaničuje, ker ni pozval na dvoboj ali ker se ni hotel dvobojevati, se kaznuje z zaporom od enega tedna do enega leta in se mu lahko poleg zaporne kazni še naloži globa do 10.000 K. Stališče, ki ga pa naša katoliška vera zavzema glede na dvoboj, je pa znano. Prepovedan je.

Prvoobhajancem se vtisne dan prvega svetega obhajila, ki je najsrečnejši dan celega življenja, najbolj v spomin, če jih na ta dan spominja kak dar v obliki lepe podobe. Tak spominček prvega sv. obhajila, umetniško izvršen s primernim napisom v velikosti 28 1/2 x 19 1/2 cm, ki stane samo 15 vinarjev, je na razpolago v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Slika predstavlja Jezusa s sveto hostijo; puščen je tudi prostor za obhajanje in daritve. Ista slika se dobi tudi pod celuloidom za ceno 80 vin.

Za darila prvoobhajancem priporočamo istočasno tudi knjižice:

»Obiskovanje presv. Rešnjega Telesa.« Otrokom, ki se pripravljajo za prvo sv. obhajilo — po 6 vin.

»Spominček I. sv. obhajila«, 12 vin., vez. 24 vin.

»Podobica sv. Alojzija ali njegova pot v nebesa«, 10 vin., v platnu 20 vin.

12 pange lingua-tantum ergo. Za mešani zbor zložil Fr. Gerbič. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena partituri 1 K 80 vin., glasovom po 40 vin.

Ta zbirka spada med najbolj praktične in za naše razmere na deželi najbolj uporabne cerkvene napeve. Zloženi so v lahkem, melodioznem, pa vendar cerkvenem slogu, da jih bode z najboljšim uspehom lahko uporabljali tudi mali cerkveni zbor. Ker je zbirka vredna vsega priznanja in priporočila, želimo samo, da nam velezaslužni gospod skladatelj nakloni še mnogo tako porabnih cerkvenih napevov.

Dr. Anton Faist, cerkvene pesmi za mešani zbor, dva zvezka:

I. Velikonočne, binkošne, Marijine, partitura 1 K 50 vin., glasovi po 25 vin.

II. Marijine (šmarnične). Partitura 1 K 80 vin., glasovi po 25 vin.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Te pesmi so jako lahke in blagolglasne, ki pa ni v nobenem oziru prisiljena. Zato tudi Faistove pesmi ne bodo ostale samo na papirju, temveč se bodo pele povsod, da jih le dobe pevovodje v roke.

TAMBURAŠKE SKLADBE:

Danič (serenada), za brač I. in II. s spremljevanjem zbora, part. 1 K 20 v.

Vrbič nad morem (primorska pesem za tamburaški zbor), part. 1 K 20 v. 20 vin.

Križpolka, part. 1 K 20 vin.

Na vasi (koračnica), part. 1 K 20 v.

Dobijo se v **Katoliški Bukvarni** v Ljubljani.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
tarh, obilnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo največje zdravniške kot bistveno
podpiralno sredstvo

pri karlovarjskem in drugih kopeliških zdrav-
ljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih
24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zasloni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloge pri **Mihael Kastner-u**, **Peter Lass-**
niku in **Andrej Šarabonu**, Ljubljana. 11

Zobna krema
KALODONT
Usna voda

Baška (otok Krk, Istra)

morsko kopališče ob blizu 1600 m dolgi **peščeni obali**, ki se prav po-
lagoma dviga pod morsko gladino ter je izredno prikladna za kopanje
in **solnčenje** posebno otrok že v nežni dobi. Morje je plitvo ter dno pre-
plavljeno s finim peskom.

Indikacije: Okrevanje po težkih boleznih, angleška bolezen in bolezen lym-
fatiških organov, phlyctena, eksudatna diatesa, bledica, lažja
slabokrvnost, odebelelost, vnetje živcev in histerija, vnetje mišic, vse vrste revmatizma,
eksudati, kataris dihalnih organov.

Početek kopalne sezone 1. maja. **Dnevna zveza z Reko.**

Ilustrovane prospekte kakor tudi vse druge informacije daje na zahtevo
kopališka uprava.

1264

Zahtevajte cenik

PUCH-koles

1913! Edino zastopstvo **F. Čuden** Ljubljana Prešernova ulica

Dobro cestno kolo „**Courier**“ s Torpedo prostim tekom **K 110.-**

Fino trpežno kolo za ture „**Rambler**“ s Torpedo prostim tekom **K 150.-**

Najboljše kolo svetovne znamke „**Puch**“ s Torpedo prostim tekom **K 200.-**

Izboljšajte promet
v svoji gostilni z izvrstnim cenanim
— **plzenskim pivom** —
iz Češke delniške pivovarne v Českých
Budejevicah. Največja čisto slovanska
pivovarna. Zaloge v Ljubljani: V. H.
ROHRMANN. Zaloge v Zagrebu,
Trstu, Pulju, Zadru i. t. d.

Okusite
tisto pivo v slovanskem
Grandhotelu „**Balkan**“ Trst,
via della Caserma in v slo-
vanskem hotelu **Lacroma**
na Gradu.

3453

Moderno zidana, solnčno ležeča

hiša

ki je še 16 let davka prosta, na naj-
lepšem kraju v Ljubljani, z velikim,
krasno zasejanim vrtom, z dvema le-
pimi stanovanji po 4 sobe s kopelji itd.,
se jako ugodno proda.

Več se poizve v upravnistvu tega
lista pod št. 1254. (Znamka za odgovor.)

Izredni uspeh, ki sem ga dosegel pri svoji

ŽITNI KAVI

v vseh slovanskih pokrajinah, me nagiba,
da iznova opozarjam na ta svoj prvo-
vrstni izdelek, ki po svoji kakovosti in
nizki ceni ne pozna nobene konkurence,
ter se smatra za neobhodno potreben
predmet za vsakdanjo rabo v vsakem
gospodinjstvu. Z vzorno in skrbno po-
strežbo sem si pridobil v vseh slojih pre-
bivalstva popolno zaupanje in z zadošče-
njem moram na tem mestu naglašati, da
se znatno množi krog mojih odjemalcev.
Obrnite se torej z zaupanjem na mojo
izborno trdiko in prejeli boste za 4 K
5 kg izborne žitne kave poštine prosto
na vsaki pošti. Vsaka pošiljka je zašita
najskrbneje v zelo močno platneno vrečo
in vsebuje vrhutega še dragoceno premi-
jo: predmet, poraben v vsakem gospodinj-
stvu. Obrnite se takoj zaupno na trdiko

Jos. Veselý, Praga VII. 586

in postali boste za vedno moj stalen
odjemalec. 906

Koncertni klavir

(Ehrbar), zelo dobro ohranjen, se radi
pomankanja prostora **ceno proda.** —
Naslov se poizve pri upravi „Slovenca“
pod št. 1480. (Znamka za odgovor.) 1480

HOTEL

v bližini južnega kolodvora z dobro
vpeljano restavracijo za tujce se
proda takoj pod zelo ugodnimi
pogoji. Nadaljnja pojasnila se dobe
v **pisarni** za nakup in prodajo
zemljišč v Ljubljani, **Kolodvorska**
ulica 8. 1433

Ozirajte se pri nakupu na domačo
trdko

Jos. Petkosig

Pri „Valvazorju“

Stari trg št. 4

Ljubljana.

Trgovina manufakturnega, suknje-
nega in platnenega blaga itd.

Drobnina, pletenina, galanterija,
dežniki in solnčniki itd.

Fotrebščine za krojače in šivilje.

628 12

Proda se dobro idoča

pečarska Obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomoč-
niki, 60—100.000 K letnega prometa, ve-
likim številom odjemalcev, tudi na
Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloge po-
sebej le proti gotovini, v Celovcu v
bližini »Narodnega Doma«. — Vpraša-
nja sprejema uprava lista pod št. 795.

Štambilije

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Stari trg št. 20
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

Pozor! Pozor! Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom
in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno
za drože in isto s parnim strojem uredil, ter
mi je zato mogoče postreči brez konkurence po
najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še
za celo leto popust. — Naročila od 4 kg po-
šiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim
z odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Kraški nasip št. 26.

Naznanja se p. n. občinstvu,
da se je te dni otvorila

nova gostilna

na Rimski cesti št. 11

Točijo se pristna istrska, dalmatinska,
furlanska in goriška vina. Dobi se tudi
pelinkovec (vermut) in marsala. Vsa ta
vina so kupljena od najbolj zanesljivih
vinogradnikov. 1504

Od 5 litrov skupaj vzeto ceneje.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Leonardo Galante.

Zlate svečnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čisti sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

MARXOVE EMAIL

in glazure za tla izborne
specialtete, ki se naglo suše
in jih vsak lahko rabi.

Zaloge tovarne za lake

Ludvika Marxa

123 pri trdkih BRATA EBERL, LJUBLJANA. 123

Najcenejše dežnike in solnčnike

domačega izdelka

prilporeča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno. 537

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče krojnega ri- sanja.

Dobi se tudi kraj po životni
meri. Istotako se izdelujejo obleke točno
in po primerno nizki ceni.

Franja Jesih,
Ljubljana, Stari trg 28.

4172

Perje za postelje in puh

prilporeča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred škofijo števil. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se prilporeča sl. občinstvu za mnogobrojen poset
zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne
duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpeznega
in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Telefon 145.

2114

Tovarna za kovinsko blago in zvonolivnica

J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

se prilporeča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila
vsake velikosti in glasu jamstvo za določen in poln glas,
najčistejšo vglasitev in najboljši material. Stojala za zvo-
nove iz kovanega železa ali lesa. Lahko-
no zvonjenje, najbolj-
ši način teka. Nagla
izvršitev najnižje
cene. Ugodni plačilni
pogoji. Stari nerabni
zvonovi se sprejmo
v prelitje, ravnotako
se izdelujejo železna
stojala najboljšie kon-
strukcije z dolgolet-
nim jamstvom. Pro-
računi in projekti
vsak čas zastoj in
franko na razpolago,
enako tudi prilpore-
čila kakor tudi pri-
znanja pisma.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalet strelo-
vodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Prilporeča se slavnemu občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim
skriljem z

asbest-cementnim škrliljem (Eternit) patent Hatschek
z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cem-
entno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštne prosto.

20

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“,
„Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Sam-
land“, kateri vsak teden v sobotah oskrbu-
jejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vlijudna
postrežba in spalnice ponovom urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vledno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega
kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se prilporeča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

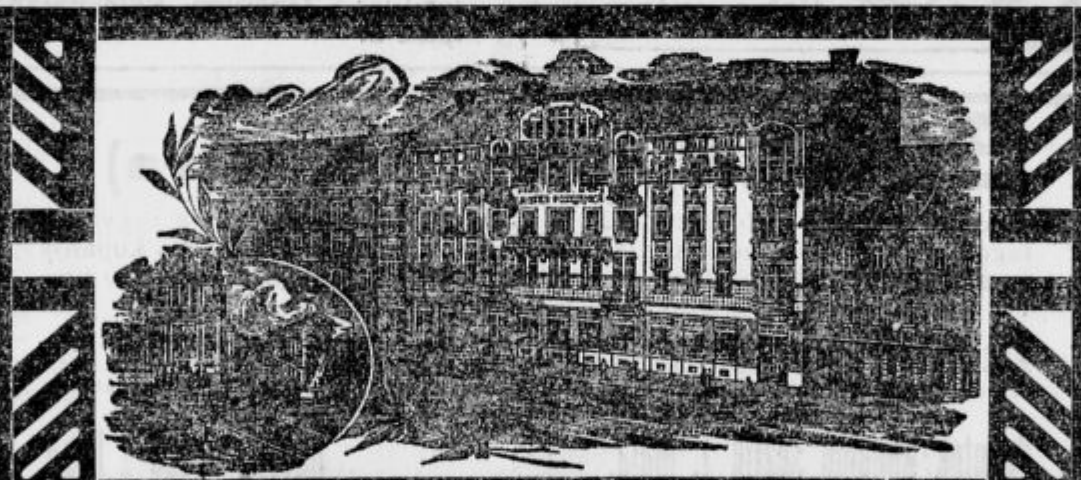
umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po $4\frac{3}{4}\%$ brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem marca
1913 čez 22 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohran.
položnice brezplačno na razpolago.

Natčelstvo.

Prilporečamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana,
Frančiškanska ulica 8. Izborno blago!
Točna postrežba. Zahtevajte drože v
prid »Slovenske Straže«. 159

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na
tvrdko

KATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne
čevlje za dame, gospode in ofroke.
Izdelovanje suhih šopkov, nagro-nih
vencev, trakovi z napisi. Bluze,
vrhnja in spodnja krila, nogavice,
rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim
prepričajte se!

3090

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1913.

Kupon. 3.10 metr. dolg, za
kompletno moško obleko
(suknjo, hlače, telov-
nik) zadostno, stane le

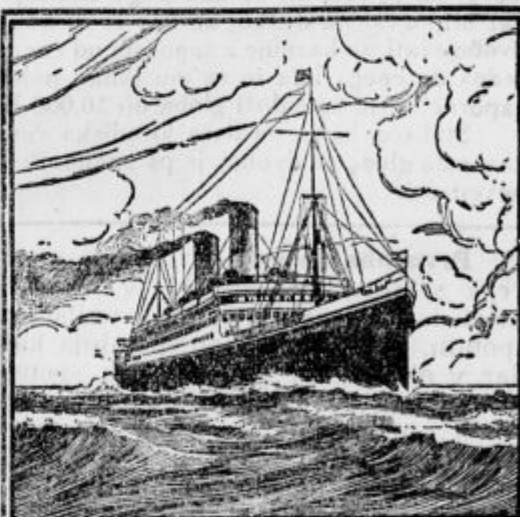
1 kupon 7 kron
1 kupon 10 kron
1 kupon 15 kron
1 kupon 17 kron
1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20-., kakor
tudi blago za povrtnike, turistične obleke, svileni
kamgarni in blago za žamske obleke, pošlja po
tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna

Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorec zastoj in franko.
Vseled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-
Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo
prednosti. Vseled velikega blagovnega prometa
vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stal-
ne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se
izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu. 464

Potniki v severno in južno Ameriko se vo-
zijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos, Portland,
Quebeo, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema
vijakoma, električno razsvetljavo,
brezžičnim brzojavom, na katerih
je za vsakega potnika preskrbljeno,
da dobi dovolj domače hrane z vi-
nom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto,
v južno Ameriko vsakih 14 dni,
v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje rade-
volje brezplačno in prodaja vzode
liste glavni zastopnik za Kranjsko,
Stajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

21 Kolodvorska ulica 26.

Idrijske novice.

i Rudarjem v pokoju, katerim je bila pokojnina odmerjena še po starem normalu, so ta teden izplačali priboljšek, ki jim pripada po novem normalu. Od 1. julija 1912 se jim je odločila nova preskrbnina. Nekateri so dobili lepo svoto do 150 K, vse skupaj je znašalo do 6000 K. Ako je kak vpokojenec med tem umrl, se je dotična svota določila njegovim sodnijsko priznanim dedičem.

i Naše čipkarstvo. Liberalni — tudi slovenski — listi so pisali v zadnjem času z veliko slastjo, da se je ponesrečila vladna akcija za povzdigo čipkarstva. Če bi se bilo res to zgodilo, bi nam bilo žal, pa ne morda zato, ker smo »klerikalci«, ampak ker ravno v naših krajih vidimo, kakšna dobrota za ljudstvo je dobro urejena in vpeljana domača obrt. Ako država pomaga domači obrti, je popolnoma prav. Ali naj gredo milijoni za vse drugo, samo za življenjske potrebe ljudstva naj bi ničesar ne žrtvovala država? Liberalci pišejo: »Kolikor je nam znano, so se za vladno akcijo tudi naši klerikalci zelo zavzemali, seveda ne iz ljubezni do delavk, temveč da uničijo one napredne trgovce, ki so kupovali in prodajali čipke. Klerikalci so pa hoteli na stroške vlade in ubogih čipkaric napraviti zopet par dobro obloženih korit za svoje kreature.« (»Sl. Narod 29. apr. 1913.) Po besedi »korito« se je izdal liberalci, meri po naprednih načelih. Resnici na ljubo dopolnimo, da se je z našimi zastopniki vred vneto potezal za državno pomoč avstrijskemu čipkarstvu tudi znani socialnodemokratski poslanec s Češkega, ker pozna tako ljudske potrebe kakor izžemanje velikega kapitala. Vsem, ki so se trudili za povzdigo čipkarstva, čast in hvala. Državna akcija je mnogo pomagala tudi naši domači obrti. Pri tem ni propadel ne eden trgovec s čipkami, dasi se je svoj čas govorilo o precejšnjih izgubah, katerih, če so bile resnične, pa je bila državna akcija popolnoma nedolžna. Sicer pa nima država osrednje prodajalne za čipkarske izdelke, ampak ima zalogo in razprodajo v rokah avstrijske družbe za domačo obrt, pri kateri je tudi več deželnih odborov. Računski zaključek za preteklo leto, ki je sestavljen pod nadzorstvom enega prvih dunajskih bančnih zavodov, je pokazal lepe uspehe. Upati je, da bo družba tudi v prihodnje dobro izvrševala svojo gospodarsko in socialnopolitično nalogo.

Jeseniške novice.

i Načrti za novo slovensko šolo na Jesenicah so potrjeni in oddaja del razpisana. Nekateri, ki so cel dolgi čas napol večnih obravnav prespali, so se sedaj vzbudili in pravijo, da bodo še protestirali. Ker so dosedanjí rogovileži utihnili, dvigajo glave drugi — pa prepozno! Devetnajstletne obravnave so enkrat končane. Sicer se pa v zadevi, po katere rešitvi vse pametno ljudstvo tako hrepeni, težko dá kaj mešati — brez svoje lastne škode!

i Nepotrebná jeza nekatere vznemirja. Hudujejo se, da krajni šolski svet ni razpisal del pri novi šoli tudi v »Narodu«. Tem gospodom v tolažbo povemo, da je »Slov. Narod« že toliko pisal o jeseniški šoli, to se pravi: proti jeseniški šoli, da morajo vsi narodovci vedeti za zidavo. Mi damo krajnemu šolskemu svetu čisto prav, da je tako ukrenil; zakaj, kdor hoče pri šoli kaj delati, naj bere »Slovenca«.

i Shod strokovnega društva, na katerem sta preteklo nedeljo govorila gg. poslanec Piber in župnik Skubic, je bil kljub neugodnemu vremenu dobro obiskan. Poslanec Piber je govoril o delavski gospodarski organizaciji, župnik Skubic pa o delavski izobrazbi, posebno z ozirom na jeseniško šolo. Delavstvo se je iz srca zahvalilo poslancu Pibru za njegovo trudaljubnost napram jeseniškemu delavstvu.

i Svoboda! Neki delavec je tožil tovarniškega uradnika zaradi surovega obkladanja s priimki in radi obrekojanja. Uradniku so se hlačice prav po pravici tresle. A tovarniško uradništvo je na delavca pritisknilo s tako vehemenco, da je moral tožbo umakniti. Je pa res delavec brezpravna živina? Naj delavstvo proti takim izbruhom enkrat energično nastopi, ker drugače itak ne pride do pravic. Gradivo naj se zbere in predloži g. ravnatelju, bomo vsaj videli, kakšen bo odgovor!

Tržiške novice.

i Kmetijska podružnica za Tržič in Lom ima jutri ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih občni zbor.

i Gospodinjski tečaj, ki ima svoje prostore v poslopju g. Klofutar, obiskuje 17 deklet. Da se bo omogočilo tudi nekaterim delavskim hčeram, ki mora-

jo čez dan v tovarno, udeleževati se tečaja, zato je dovolil deželni odbor, da se sme vršiti pouk tudi zvečer. V to svrhu bo gđena. Jaklič, voditeljica tečaja, sprejela še 12 deklet za večerni tečaj, ki se prične prihodnji ponedeljek, dne 19. t. m. Pouk se bo vršil od pol 7. ure zvečer do 9. ure. Za to izredno naklonjenost deželnega odbora napram našemu trgu že sedaj izrekamo globoko hvaležnost. — Za tečaj vlada veliko zanimanje, dekleta se ga udeležujejo zelo marljivo in vestno.

i Knjigovodski tečaj priredi obrtno-pospeševalni urad prihodnji mesec. Sprejelo se bo 15 do 20 obiskovalcev. Poučeval bo g. Železnik. Prijave sprejema g. Luka Kurnik, mizarski mojster. i Majnikov izlet so priredili binokostni terek igralci katol. izobr. društva na Breznici in cerkveni pevski zbor. V gostilni Jeglič so bili izborno postreženi. Isti dan so si ogledali trg in odšli čez Ljubelj dijaki zavoda gg. misijonarjev pod vodstvom č. g. dr. Nastrana.

Varaždinske toplice.

Žvepleno kopališče. Zgodovinski radioaktivni žvepleni vreli + 58° C, učinkujejo posebno dobro pri trganju, revmih, ischias, kroničnih boleznih v vratu itd. — Železniška postaja, pošta, telefon in brzojav. Novo zdraviliško poslopje z elekt. razsvetljavo. — Električna masaža, ogljenčeva kislina in solne kopeli. — Moderni komfort. — Nova restavracija. — Krasna okolica. — Vojaška godba. — Prospekti zastonj. — Oddaljenost od železniškega kolodvora 8 kilometrov. 1459

faff šivalni stroji

so priznано najboljši.

Pouk šivanja in vezenja na stroj brezplačen.

Novost: Najnovejši brzošivalni stroj za krojače, obrtnike brez čolnička do 3000 vbodlajev v 1 minuti. Dobi se le pri

Ign. Vok Ljubljana, Sodna ulica 7.

Ceniki zastonj in poštne prosto.

10 letno jamstvo.

10 letno jamstvo.

KOLESARJI.

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

= najboljši in najcenejši nakup =

pri trdki

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana,

Dunajska cesta 9-12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamezni deli. - Mehanična delavnica in garaža.

Specijalna modna in športna trgovina za gospode in dečke

I. KETTE

Ljubljana

Franc Jožef. cesta št. 3

Cilindri
Klobuki
Slamniki
Čepice
Kravate
Rokavice
Nogavice
Naramnice
Žepne
robce
Srajce itd.

Vse potrebščine za tenis, lov, turistikó i. t. d. v lepi izbiri in zmernih cenah.

Hiša

1402

v Vižmarjih št. 25

obstoječa iz 3 sob in vseh prituklin se odda v najem. Več se poizve ravnotam.

Novosti

ženske in moške obleke

v veliki izbiri

768 pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Cefiri. 1053 Kanafasi.

1913 Ne smete pozabiti! 1913

Dobro in pristnobaravno blago vsakdo najbolje in najceneje kupi naravnost pri izdelovalcu.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste batiste, svilo, atlase, blago za dame in gospode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano krščansko trvdko

Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45 v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne prosto. V zalogi imam tudi veliko množico ostankov cefirja, delnja, kanafasa itd. in razpisujem v zavojih po 40 metrov za 16 K, prve vrste za 20 K, finejše vrste za 25 K franko po povzreju. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Srajce za gospode iz cefirja ali oxforda 1 komad K 1.80, 2.20, 2.60, 3.—, 4.— in 4.50. Pri naročilih zadošča navedba širine vrata. Dopolnjuje se slovensko. V enem letu nad 300 priznalic od Slovencev.

Sanatorij „Mirni dom“

priporočan od zdravnikov, sprejema bolnike na živcih, histerične, bolne na srcu, želodcu, pa take, ki so samo okrepčanja potrebni. — Cene so zmerne.

Vpraša naj se pri

Dr. Fran Ceh, Gornja sv. Kungota pri Mariboru. 1204

! Lepa priložnost. !

Proda se iz proste roke

posestvo

ležeče tik glavne ceste na solnčnem in prometnem kraju pred trgovino, obstoječe iz hiše s staro gostilno z novim prostorom, prodajalno ali drugo porabo z električno razsvetljavo in vodovom v kuhinji. Zraven se nahaja veliko gospodarsko poslopje, 25 m dolgo, v pritličju obokan hlev, skladišče, zgoraj stanovanje, po preuredbi zelo pripravno za enega ali več obrtnikov in trgovca ker je obširna okolica in se nudi lepa prilika. Obe poslopji ste z ploščami (skriljem) kriti in močnim podstrešjem. Po dogovoru se posestvo lahko takoj prevzame. Kupci naj se osebno zgledajo pri Lovrencu Boncelju-nu lastniku v Železnikih, Gorenjsko. 1465

Stavbene parcele na prodaj!

Na izbero 38 stavebnih parcel, na novo regulirane v Zgornji Šiški, med državno železnico in celovsko drž. cesto, 15 minut oddaljeno od nameravanih državnih železniških delavnic v Zgornji Šiški. Imenovana stavbišča so ugodna za delavske hišice. — Več pove Valentin Gregorc v Mengšu. 844

Stanovanje

s tremi sobami, prituklino in vrtom se za avgust termin odda. Vpraša se v Kolezijski ulici 36 v pritličju. 1505

Hotel Tratnik 1354

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 25

priporoča prečastiti duhovščini in slavn. občinstvu svoje lepe in zračne sobe, kakor tudi priznано najboljšo hrano in pijačo.

Velik senčnat vrt.

NAZNANILO.

V prihodnjem šolskem letu 1913/14 je na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani (stavbno-obrtna šola, delovodska šola za kovinske obrti, delovodska šola za elektrotehniko, mojsterska šola za pohištveno in stavbno mizarstvo, strokovna šola za lesno in kameno kiparstvo, ženska obrtna šola za šivanje perila in oblek ter za umetno vezenje) oddati

več državnih ustanov v mesečnih obrokih od 30–40 K.

Prosilci za te ustanove naj vložijo svoje nekolikovane prošnje najkasneje **do 10. junija t. l.**

pri podpisnem ravnateljstvu. V prošnjah je navesti, kateri oddelek želi prosilec obiskovati, oziroma kateri oddelek že obiskuje; prošnji je priložiti: 1. rojstni list; 2. domovinski list; 3. učno in delavsko izpričevalo; 4. šolska izpričevala; 5. ubožni list.

Ustanove oddaja učiteljski zbor in sicer navadno za vso učno dobo. Na prepozno došle prošnje se ne bo oziralo.

V LJUBLJANI, dne 8. maja 1913.

1480

Ravnateljstvo c. kr. državne obrtne šole.

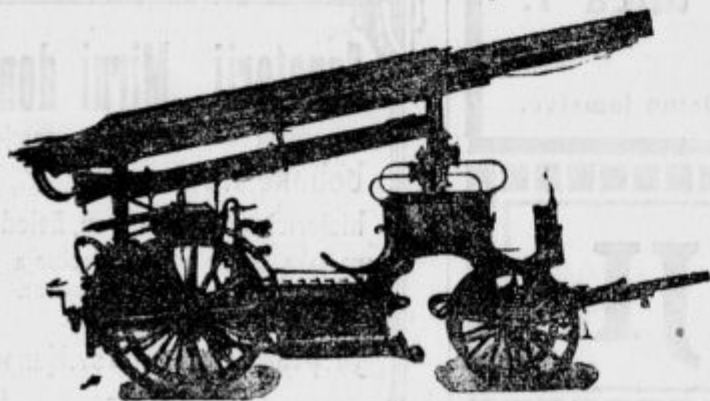
Hitra pomoč odločuje!

Konrad Rosenbauer & Kneitschel

*v Lincu na Donavi prva tovarna bencinmotornih
brizgalnic v Avstriji,*

katera lahko dokaže z nad štirinajst izvrstno vspelnimi slučaji, da je gašenje s temi modernimi zboljšanimi stroji najvspešnejše.

Bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih dvo- in štirikolesnih ročnih brizgalnic, voznih in nosilnih mehaničnih pomikalnih lestev najnovejše konstrukcije, vozov za moštvo, vseh potrebnih gasilskih oprem, ter cevi izvrstne kvalitete trdke Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi dobi vsak na zahtevo brezplačno in franko.

Društva obiskuje
brezplačno zastopnik trdke

**Fran
Samsa**
Zagreb,
Gunduličeva ulica
št. 21. 3562

Proti škodi po toči zavaruje po zmernih cenah poljske in travniške pridelke

c. kr. priv. avstr. zavarovalna družba
„DUNAV“ na DUNAJU.

Vsa pojasnila daje

1386

generalni zastop v Ljubljani
Slovenski trg 8, in pa krajevni zastopniki.

Posredovalci se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Motorji na surovo olje in petrolin

ležeči in stoječi od 1–100 HP, kakor tudi lokomobili od 3–20 HP. Na tisoče motorjev v obratu. Nikaka finančna kontrola. Mnogo pohvalnih pisem. Cena nabava. Ugodni plačilni pogoji. Največje jamstvo. 718 52

J. Warchalowski, Dunaj III, Paulusgasse 3.
Ceniki, obiski odjemalcem zastoj.

Ugodna prilika.

Važno za lastnike žag, tovarn, mlinov itd.

1491 (3)

Pri postojnski jami se prodaja vsled razpusta obrati sledeče:

- 2 še jako dobro ohranjena stroja na par, izdelana od trdke Wolf. Magdeburg-Buckau vsaka je za 45 HP.
- 2 zraven spadajoči dinamo,
- 1 večja še prav dobro ohranjena stružnica za kovino,
- 4 manjši dinamo,
- 2 črpalnici za napeljevanje obratne vode itd.

Vsakemu reflektantu je na prosto voljo dano ogledati si navedene stvari na licu mesta.

Vsa nadaljnja pojasnila se izvedo pri jamski upravi v Postojni.

Postojna, dne 8. maja 1913.

Naznanilo.

Naznanilo.

Od kranjskega dežel. odbora ustanovljena

podružnica nižje-avstrijske

**deželne življenjske in rentne, kakor tudi
nezgodne in jamstvene zavarovalnice**

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

prevzema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska zavarovanja, nadalje nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Brezpogojna varnost. Zmerne premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po enem letu.

Osebe, ki nameravajo prevzeti zastopstvo, naj blagovolijo naznaniti svoj naslov.

Št. 9321.

1499 (3)

Razpis.

Za razširitev okrajne ceste Ivančna gorica-Muljava v cestnem okraju Višnja gora na 40.000 kron proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom

javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotno ceno proračuna ali z napovedjo pavšalne vsote naj se predložijo

do 2. junija t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: „Ponudba za prevzete cestne gradbe Ivančna gorica-Muljava“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razentega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika neglede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 9. maja 1913.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
529 platna ter
manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.